

BUDGET- OCH STRATEGIPLAN HAPARANDA KOMMUN

2019-2021

Innehåll

1. INLEDNING	3
2. STYRNING.....	4
3. OMVÄRLDSANALYS	8
3.1 Befolkningsutveckling.....	15
3.2 Näringslivsstruktur	18
3.3 Arbetsmarknad	19
3.4 Personalförsörjning	20
4. STRATEGIDIALOG	24
4.1 Kommunstyrelsen.....	24
4.2 Socialnämnden	24
4.3 Barn & Ungdomsnämnden	25
4.4 Samhällsbyggnadsnämnden	25
5. KOSTNADSNIVÅER.....	26
6. MÅL, INRIKTNINGAR & INDIKATORER.....	27
6.1 God ekonomisk hushållning	27
6.2 Kommunfullmäktige	28
6.3 Kommunstyrelsen.....	29
6.4 Barn och ungdomsnämnden	30
6.5 Socialnämnden	31
6.6 Samhällsbyggnadsnämnden	32
7. BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR	33

1. INLEDNING

I följande dokument redovisas Haparandas övergripande strategier och mål för kommunkoncernens arbete att förverkliga den gemensamma Visionen med Tornio (Vision 2020) och tydliggöra hur kommunens samlade medel används.

Tidshorizonten är tre år framåt och skall lägga grunden för kommunens inriktning inom den perioden med en budget för 2018 och en plan för 2019-20. Även kommunens övergripande indikatorer, som syftar till att tillgodose kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning, redovisas.

Arbetet med budget-, strategi- och verksamhetsplaner skall på alla nivåer genomsyra den gemensamma visionen, vision 2020.

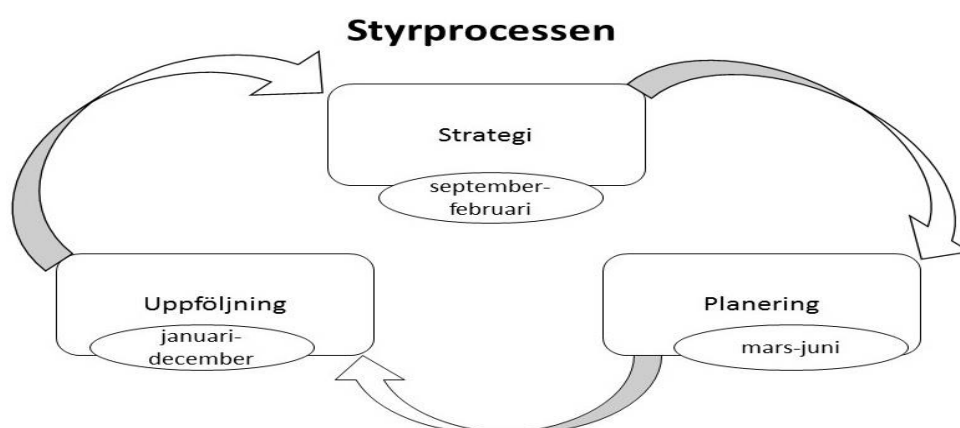
BILD 1: Vision 2020 inklusive Kommunfullmäktiges inriktningar för 2016

2. STYRNING

Kommunfullmäktige har 2017 antagit följande styrmodell för kommunen. Styrmodellen ska säkerställa att alla i kommunen, arbetar för att uppfylla den politiska viljan utifrån antagen vision med tillhörande inriktningsbeslut med kunden och kvalitet i focus.

Haparanda stads kommunövergripande **styrprocess** består av tre delprocesser, vilka har ett starkt samband och är beroende av varandra. Delprocesserna är: **strategi, planering** och **uppföljning**.

Styrprocessen med sina delprocesser omfattar de aktiviteter och det arbete som utförs för att utforma kommunens vision, prioriteringar och mål samt arbetet med att uppnå de uppsatta målen. Styrprocessen används för att samordna, kommunicera och skapa delaktighet, med syfte att uppnå organisationens övergripande mål.

BILD 2: Styrprocessen i Haparanda Stad

Strategiprocessen

Processen syftar till att ta fram underlag och strategier för en långsiktig styrning som säkrar nuvarande och kommande generationers tillgång till välfärdstjänster med hög kvalitet.

I strategiprocessen genomförs en nulägesanalys, omvärlds- och trendanalyser, analys av förändringar i lagar och förordningar. I nulägesanalysen genomförs uppföljning och analys av verksamhetens kvalitet och resultat samt en uppföljning av nämndernas måluppfyllelse och uppdrag. Strategiprocessen ska lämna förslag till vision och kommunfullmäktiges prioriteringar. Visionen är allmänt hållen för en tioårsperiod och kommunfullmäktiges prioriteringar fastställs en gång varje mandatperiod.

I processen ingår den interna budgetprocessen där kommunstyrelsen och samtliga nämnder ska beskriva framtida resursförändringar i ekonomiska termer.

För att skapa ett forum där nulägesanalysen, omvärlds- och trendanalysen samt resursbehov presenteras till samtliga politiska partier kallar kommunstyrelsens ordförande till en strategidialog. Deltagare är kommunens budgetberedning, fullmäktigepresidium och bolagsordföranden. De politiska partier som genom detta inte är representerade ges rätt att delta med en eller flera representanter. Vid strategidialogen deltar kommunchef, ekonomichef, förvaltningscheferna samt planeringsstrateg.

Planeringsprocessen

Planeringsprocessen ska utifrån strategiprocessens underlag och förslag göra prioriteringar av mål, uppdrag och ekonomiska resurser. Detta sker vid en måldag som varje nämnd och styrelse har senast i mars året innan kommande planeringsperiod.

Planeringsprocessen avslutas med förslag till budget- och strategiplan som beslutas av kommunfullmäktige i juni året innan kommande planeringsperiod. Budget- och strategiplanen är kommunens samlade styrdokument för den kommande treårsperioden. Kommunfullmäktige har därefter möjlighet att vid betydande förändringar till exempel av skatteunderlaget eller andra betydande omvärldsförändringar, besluta om revideringar av budget- och strategiplanen. Hänsyn till detta tas i uppföljningsprocessen och uppföljning sker under hösten efter budgeten är fastställd.

Uppföljningsprocessen

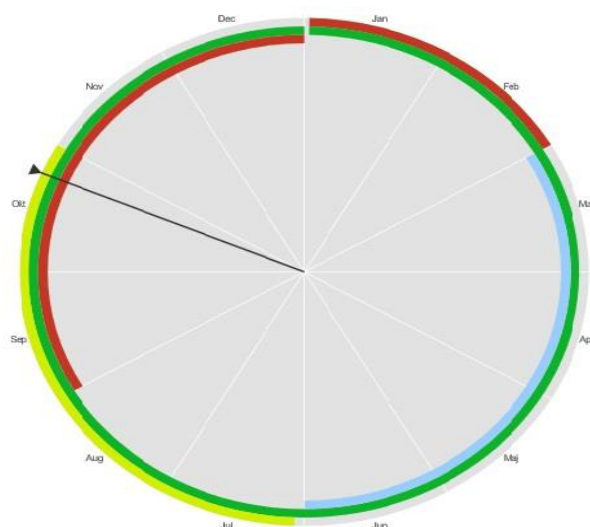
Processen är ett viktigt styrinstrument som levererar snabb och relevant information till beslutsfattarna för att de ska kunna fatta rätt beslut i rätt tid.

Måluppfyllelsen för såväl fullmäktiges prioriteringar, god ekonomisk hushållning, nämndsmål och ekonomiskt utfall sker dels i delårsbokslutet i juni månad samt årsredovisningen.

Utöver dessa utförliga rapporter presenteras även mer detaljerade kvartalsrapporter för Q1 och Q3. Kvartalsrapporterna innehåller en uppföljning av nämndernas ekonomi, måluppfyllelse och basverksamhet genom uppföljning av verksamhetskritiska nyckeltal.

Det ekonomiska utfallet redovisas i en delårsrapport under april månad samt i snabbrapporter månadsvis (undantaget julimånad) för nämnderna.

Översikt av processernas olika delar samt tidplan

Strategiprocessen	Verkställighet	Sammanställande/beslutandeorgan
<ul style="list-style-type: none"> • Instruktioner till förvaltningarna • Sammanträdesplan/direktiv • Underlag till strategidialogen • Strategidialogen • Budgetberedningen – Skatteutveckling 	September Oktober Februari Februari Februari	Planeringstrateg Kommunfullmäktige Förvaltningscheferna Kommunstyrelsens ordförande Kommunstyrelsens ordförande
Planeringsprocessen <ul style="list-style-type: none"> • Måldag • Budgetberedning –BoS förslag arbetas fram • Budgetberedning – BoS politiska förslag • Politisk behandling av BoS + fastställande av skattesats 	Mars April Maj Juni	KSO och nämndsordföranden KSO/Budgetberedningen KSO/Budgetberedningen Kommunfullmäktige
Nämndsplan <ul style="list-style-type: none"> • Nämndsplan med internbudget 	November	Kommunstyrelsen & nämnderna
Uppföljningsprocessen <ul style="list-style-type: none"> • Snabbrapport • Kvartalsrapport Q1 • Delårsrapport T1 • Uppföljning BoS eventuell justering • Delårsbokslut Q2 • Kvartalsrapport Q3 • Årsredovisning 	Februari-December April Maj Augusti-Oktober September Oktober April	Kommunstyrelsen & nämnderna Kommunstyrelsen & nämnderna Kommunfullmäktige KSO/Budgetberedningen Kommunfullmäktige Kommunstyrelsen & nämnderna Kommunfullmäktige

Mål- och resultatstyrning

Mål- och resultatstyrning är politikens verktyg för att styra Haparanda stad. Stadens politiker ansvarar för att prioritera och formulera långsiktiga och mätbara mål för staden som helhet.

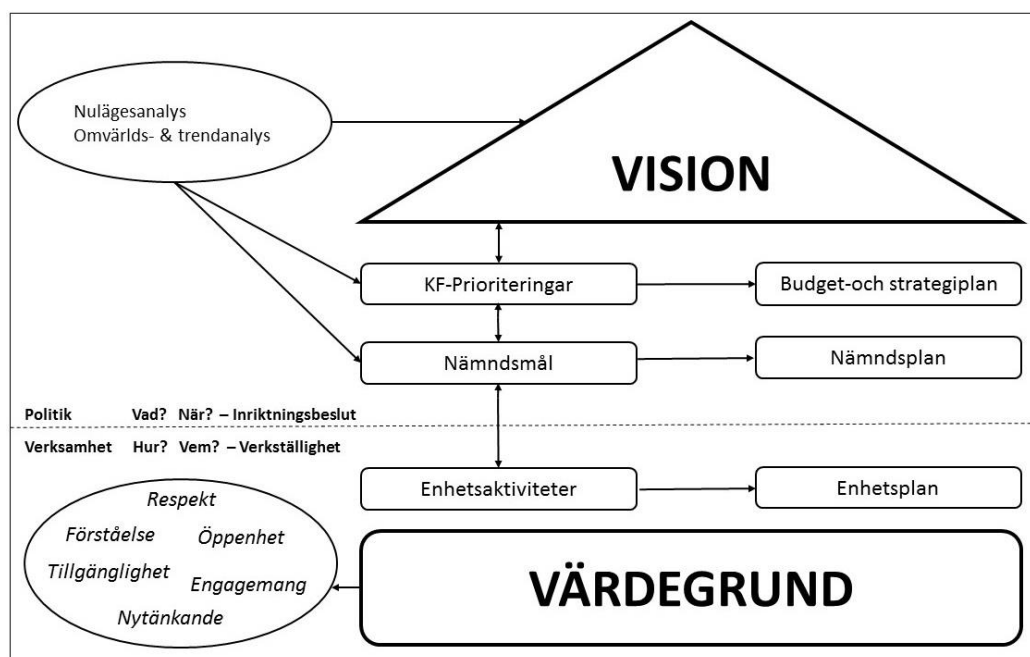
Visionen är utgångspunkten i mål- och resultatstyrningen. Utifrån visionen identifieras, med hjälp av trend- och nulägesanalyser, strategiskt viktiga områden som i budget- och strategiplanen formuleras som kommunfullmäktiges prioriteringar. Prioriteringarna är av långsiktig karaktär och pekar ut de verksamhetsområden som ska prioriteras under tidsperioden. Prioriteringarna ska ha ett brukar- och/eller medborgarfokus.

Utifrån kommunfullmäktiges prioriteringar beslutar nämnden och styrelsen om sina mål. Målen ska även utgå ifrån nämndens behov av utveckling som framkommit vid omvärldsanalysen och nulägesanalys inom det egna verksamhetsområdet.

Varje nämnd och styrelse ska senast i november besluta om en nämndsplan (innehållande bl.a. mål och internbudget) för nästkommande planperiod. Nämndsplanen ska visa hur nämnden eller styrelsen, genom utvecklingsmål för nämnden eller genom styrning och uppföljning av indikatorer kopplade till basuppdraget, bidrar till att förverkliga den vision och de prioriteringar som kommunfullmäktige har beslutat om.

Samtliga enheter inom förvaltningen ska planera och genomföra aktiviteter i enlighet med uppdraget vilket förtydligas i en så kallad enhetsplan. Det är varje förvaltningschef som bedömer om aktiviteter ska utarbetas ner till medarbetarnivå.

Visionen och värdegrunden är viktiga ledstjärnor i Haparanda stads förnyelsearbete. Visionen beskriver vad vi vill uppnå och har en tydlig koppling till uppdraget. Vår värdegrund hämtas från visionen och beskriver vårt förhållningssätt i arbetet och gentemot människor vi möter. Det handlar om den känsla och de egenskaper som vi vill förknippas med. Vår verksamhet ska präglas av *respekt* och *förståelse*, *öppenhet* och *tillgänglighet* samt *engagemang* och *nyttänkande*.

Målstrukturen i Haparanda stad

Haparanda stad arbetar med SMARTA mål. Det innebär att målen är så *specifika* att vi vet vad vi ska uppnå och formuleringen är lätt att kommunicera, att de är *mätbara* så att vi kan se måluppfyllelsen, att de är *accepterade* av alla som är involverade, att de är *realistiska* och går att genomföra samt att de är *tidsatta*.

Målen ska uttrycka förväntat resultat som förvaltningen kopplar till en aktivitetsplan som stöd för den löpande uppföljningen och för att säkerställa att målen förverkligas.

2.3 Tidplan

Budgetberedning

Vår

19/2

9/4

7/5

28/5

Höst

20/8

1/10

Strategidialog

23/2

Måldagar

6/3 Samhällsbyggnadsnämnden

13/3 Socialnämnden

14/3 Barn & Ungdomsnämnden

19/3 Kommunstyrelsen

Politisk behandling

4/6 – Kommunstyrelsen förslag till BoS & skattesats

18/6 – Kommunfullmäktige BoS & Skattesats

Fastställande av detaljbudget

11/12 Samhällsbyggnadsnämnden

4/12 Socialnämnden

12/12 Barn & Ungdomsnämnden

3/12 Kommunstyrelsen

3. OMVÄRLDSANALYS

Omvärldsanalysen syftar till att belysa externa faktorer som påverkar kommunens planering på kort och medellång sikt. Analysen baseras i huvudsak på insamlad statistik från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognoser samt Ekonomirapporten Maj 2018.

Internationell utveckling

Den ekonomiska utvecklingen i världen har stärkts under de senaste åren och 2017 växte global BNP med 3,7 % enligt OECD, vilket är den starkaste tillväxtsiffran sedan 2011. Faktorer som bidragit till tillväxten är ökad industriproduktion, ökade investeringar samt tillväxt i global handel. Ökad tillväxt har bidragit positivt till sysselsättningen och arbetslösheten har i de flesta länder fallit under de nivåer som var före finanskrisen 2008. Trots den positiva utvecklingen i USA är sysselsättningen fortsatt lägre än innan finanskrisen.

Viktiga faktorer för de senaste årens uppgång och de relativt goda utsikterna för 2018 och 2019 är den mer expansiva finanspolitik som annonserats i USA och Tyskland. Detta har medfört att OECD i sin aprilprognos har reviderat upp tillväxten i världs-BNP.

Tabell 1 • Internationell tillväxt och svensk bytesbalans
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	2015	2016	2017	2018	2019
EU	2,4	2,0	2,6	2,4	2,1
USA	2,9	1,5	2,3	2,8	2,5
Kina	7,0	6,7	6,9	6,5	6,3
Världen	3,4	3,2	3,8	3,9	3,8
KIX-vägd*	2,3	2,1	2,9	2,8	2,6
Bytesbalans, % av BNP	4,6	4,7	4,0	4,5	4,5

*Det vägdade medelvärdet av BNP-tillväxten i 32 länder.

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

Det finns dock flera risker som kan komma att ändra bilden. En av de största riskerna som vuxit fram under de senaste månaderna är ett handelskrig mellan USA och flera av USA utpekade länder. Hittills har USA gett länderna inom nafta och EU respit och tid för omförhandling av villkor för vissa varor, framförallt stål och aluminium. När det gäller handeln mellan USA och Kina är tonläget högt och det är i skrivande stund ovisst om höjda tariffer på ett antal varor kommer att införas eller inte. Om det sker påverkas världshandeln negativt och därmed troligen tillväxten i världen. Storbritanniens utträde ur eu 31 mars 2019 kommer också att få konsekvenser för framförallt länderna inom eu.

Det geopolitiska läget är mer instabilt än på länge; det finns flera olika konfliktytor runt om i världen. Krisen i östra Ukraina med Rysslands annektering av Krimhalvön är den som fått de tydligaste ekonomiska konsekvenserna i och med USA:s och EU:s ekonomiska sanktioner gentemot Ryssland. USA och Ryssland står på varsin sida i Syrienkonflikten, en konflikt som fått stora politiska konsekvenser. I Europa har den märkts tydligast i form av flyktingkrisen. Beroende på hur effekterna av den hanteras kan det även få konsekvenser för den ekonomiska utvecklingen.

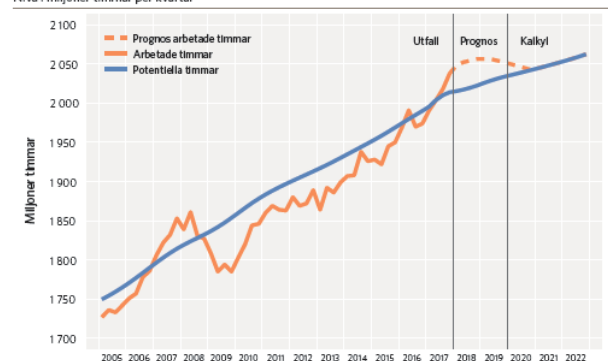
Fortsatt låg inflation och låga räntor OECD, IMF och EU-kommissionen är samtliga oroade över den låga inflationen och de medföljande låga räntorna. OECD och IMF poängterar vikten av en återgång till mer normala räntenivåer, men menar att det måste ske långsamt och med tydlig framförhållning och transparens. Snabba och oväntade räntehöjningar skulle påverka de finansiella marknaderna och tillgångspriser.

Svensk ekonomi

Svensk ekonomi är inne i en högkonjunktur och SKL räknar med att BNP växer med närmare 3 procent i år. Under konjunkturåterhämtningen har det framförallt varit den inhemska efterfrågan som drivit tillväxten. Tillväxten i omvärlden har varit svag. Nu tar den internationella utvecklingen bättre fart vilket gynnar svensk export. Den inhemska efterfrågan förväntas dock försvagas under 2019, då högkonjunkturen når sin topp och BNP växer långsammare. I och med att SKL räknar med att antalet arbetade timmar inte ökar alls nästa år sker det en snabb uppbromsning av skatteunderlagstillväxten. Det innebär att ett betydande glapp riskerar uppstå mellan kommunsektorns intäkter och de kraftigt växande behov av skola, vård och omsorg som den snabba befolkningsutvecklingen för med sig.

Konjunkturen är för närvarande stark. Antalet arbetade timmar ökade kraftigt fjärde kvartalet 2017 och har fortsatt uppåt under början av året. Arbetskraftsdeltagandet är högt och både näringslivet och offentlig sektor har stora svårigheter att rekrytera personal. Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer visar att näringslivet, framförallt industri- och byggverksamhet, bedömer nuläget som mycket bra. Men det finns tecken på att konjunkturen är på väg att dämpas. Sammantaget är SKL:s bild att tillväxttakten successivt avtar under loppet av året och konjunkturen kulminerar inom det närmaste året. Förloppet när det gäller antalet arbetade timmar åskådliggörs i diagram 4.

Diagram 4 • Arbetsmarknadskonjunkturen
Nivå i miljoner timmar per kvartal

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

Trots klen tillväxt i omvärlden sedan finanskrisen, särskilt i eurozonen, har svensk BNP och sysselsättning utvecklats starkt. Det har varit möjligt tack vare stark inhemska efterfrågan. En extra skjuts fick den offentliga konsumtionen i samband med att flyktingmottagandet steg kraftigt. Nu slår detta tillbaka när kostnaderna

istället minskar de närmaste åren, vilket förklarar den långsamma ökningen av offentlig konsumtion 2017–2019. Investeringarna, särskilt bostadsbyggandet, har de senaste åren också starkt bidragit till efterfrågan. Nu minskar bostadsbyggandet från 2017 års höga nivå. Svårigheter att rekrytera arbetskraft samt osäkerhet om efterfrågan och priser är några av förklaringarna.

Tabell 2 • Försörjningsbalans
Procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BNP	3,2	2,4	3,0	2,1	1,3	1,5
Import	3,4	5,0	5,1	4,2	2,1	2,3
Hushållens konsumtion	2,2	2,4	2,4	2,2	1,8	2,0
Offentlig konsumtion	3,1	0,4	0,9	1,1	1,3	1,6
Staten	2,7	-1,8	0,5	1,2	1,0	2,0
Kommunala sektorn	3,2	1,2	1,1	1,0	1,4	1,5
Bruttoinvesteringar	5,6	6,0	4,3	2,5	1,2	1,3
Lagerinvesteringar*	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Export	3,3	3,7	6,0	4,4	1,6	1,8
Inhemsk efterfrågan	3,3	2,9	2,4	1,9	1,5	1,7
BNP kal korr	3,0	2,7	2,9	2,1	1,4	1,6

*Lagerförändring i procent av BNP.

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

Hushållens reala disponibla inkomster utvecklas oftast bra när arbetade timmar ökar starkt, vilket de gör 2016–2018. Hushållens konsumtion har inte vuxit lika snabbt, vilket innebär att sparkvoten ökar till en rekordhög nivå 2018. Dämpningen av konjunkturen 2019 innebär att antalet arbetade timmar i stort sett blir oförändrade. Därmed ökar disponibelinkomsten betydligt långsammare. När arbetsmarknadsgapet sluts 2020 minskar antalet arbetade timmar.

Tabell 3 • Hushållens disponibla inkomst, konsumtion och sparande
Procentuell ökning och procent av disponibel inkomst

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Real disponibel inkomst	3,5	2,2	3,4	1,3	0,0	1,0
Hushållens konsumtion	2,2	2,4	2,4	2,2	1,8	2,0
Nettosparvot, % av disp. inkomst	16,6	15,9	16,7	15,8	14,1	13,1

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Under 2017 ökade antalet arbetade timmar starkt. Under första kvartalet i år fortsatte arbetade timmar att öka men i något långsammare takt. Den successiva dämpningen av BNP-tillväxt under 2018, som beror på något svagare efterfrågan och svårigheter att hitta lämplig arbetskraft, innebär också att antalet arbetade timmar ökar allt långsammare.

Trots en ihållande och stark sysselsättningsökning sjönk inte arbetslösheten till lägre än 6,5 % sista kvartalet 2017. Orsaken var att också befolkningen och arbetskraftsdeltagandet växte snabbt. Under 2018 förväntar SKL en långsammare ökning av arbetskraften, vilket innebär att arbetslösheten kan minska till 6,1 % mot slutet av året.

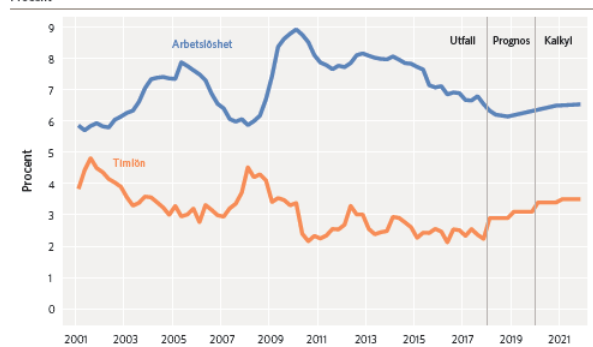
Tabell 4 • Nyckeltal arbetsmarknaden
Procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Befolkningen 15–74 år	0,9	1,1	0,8	0,7	0,4	0,5
Arbetskraften	1,0	2,0	0,7	0,1	-0,1	0,3
Relativt arbetskraftstal, %	72,1	72,7	72,6	72,2	71,9	71,7
Antal sysselsatta	1,5	2,3	1,2	0,0	-0,3	0,2
Relativ arbetslöshet, %	6,9	6,7	6,2	6,3	6,5	6,6
Arbetade timmar	2,1	1,9	2,0	0,1	-0,4	0,1
Timlön, NR	2,3	2,8	2,9	3,1	3,4	3,5
Lönesumma	4,9	4,8	5,1	3,2	3,0	3,6
Timlön, KL	2,4	2,5	2,9	3,1	3,4	3,5

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

De genomsnittliga timlöneökningarna är för närvarande betydligt lägre än vad som tidigare har varit normalt under en högkonjunktur (diagram 5). Löneavtalen på industrins område etablerade ”märket” för avtalsenliga lönehöjningar på 2,2 % i år och liknande nivåer de kommande två åren. Men det bör påpekas att det avser förändringar exklusive löneglidning. SKL:s prognos avser totala timlöneökningar, det vill säga både avtalsenliga löneökningar och ökning utöver avtal.

Diagram 5 • Arbetslöshet och timlöneförändringar
Procent

Källa: Medlingsinstitutet, Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Det är inte bara i Sverige lönerna ökar långsamt; i vår omvärld ser vi samma sak. Delvis beror det på att stora delar av Europa fortfarande har lågt kapacitetsutnyttjande och därmed litet efterfrågetryck uppåt på lönerna. När det i Sverige är ett större fokus på den utlandskonkurrerande industrin än på den inhemska prisbildningen blir löneökningarna låga även här, trots högt resursutnyttjande. Riksbanken får då svårt att nå sitt inflationsmål på 2 %. Den alltmer överhettade arbetsmarknaden kommer ändå rimligen innebära högre löneökningar. SKL räknar med att de i år hamnar på 2,9 % och nästa år på 3,1 % (tabell 4).

Tabell 5 • Priser och räntor
Procentuell förändring respektive procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
KPI	1,0	1,8	1,7	2,1	2,8	2,8
KPIF	1,4	2,0	1,8	1,8	2,1	2,0
10-årsränta, snitt	0,5	0,7	1,0	1,6	2,1	2,6
5-årsränta, snitt	-0,2	-0,1	0,4	1,1	1,9	2,5
Kortränta, snitt	-0,7	-0,7	-0,6	-0,2	0,5	1,2
Reporänta, dec	-0,5	-0,5	-0,5	0	0,75	1,5

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges Riksbank och Sveriges Kommuner och Landsting.

Den fortsatta ökningen av antalet arbetade timmar i år innebär att skatteunderlaget får en fortsatt stark real utveckling, i nivå med 2017. Däremot blir 2019 ett betydligt sämre år. Efter åtta år i rad med reala ökningstal på mellan 1,2 och 2,6 % faller ökningstakten till 0,5 % (tabell 6). Huvudorsaken är att antalet arbetade timmar knappt ökar alls, men också att pensions - inkomsterna ökar lite långsammare från och med i år.

Tabell 6 • Skatteunderlag och sammanvägd prisutveckling för den kommunala sektorns kostnader
Procentuell förändring

	2017	2018	2019	2020	2021
Faktiskt skatteunderlag	4,5	3,8	3,2	3,1	3,7
Regelförändringar	0,0	-0,6	0,0	0,0	0,0
Underliggande	4,4	4,4	3,1	3,1	3,7
Prisutveckling	3,1	3,0	2,6	3,1	3,0
Realt skatteunderlag	1,3	1,4	0,5	0,0	0,6

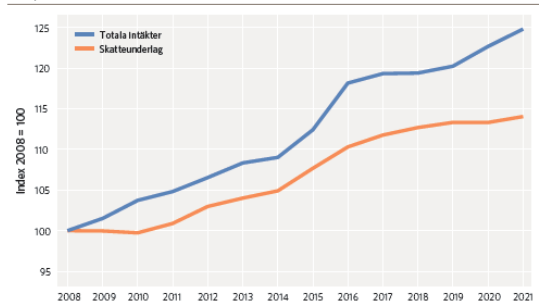
Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

Mellan 2008 och 2017 växte skatteunderlaget med knappt 12 % i reala termer. De totala intäkterna ökade samtidigt med drygt 19 % (diagram 6). En del av skillnaden (17 miljarder kronor) beror på att höjda generella statsbidrag kompenseras för ändringar i skattelagstiftningen, som inneburit att skatteunderlaget försämrats.

Den genomsnittliga kommunal- och landstingsskatten har höjts med 68 öre sedan 2008, vilket också givit större intäkter. Ytterligare förklaringar är att de generella statsbidragen höjts med 33 miljarder kronor utöver kompensationen för ändrad skattelagstiftning enligt ovan och att de riktade statsbidragen ökat med 46 miljarder.

I våra beräkningar fortsätter de totala intäkterna att växa betydligt snabbare än skatteunderlaget de närmaste åren. Nästa år beror det på att SKL prognostiserar skattehöjningar på 20 öre i genomsnitt.

Diagram 6 • Reala intäkter och reallt skatteunderlag
Index, år 2008 = 100

Källa: Statistiska centralbyrån, Skatteverket samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Tabell 7 • Den offentliga sektorns finanser
Procent av BNP

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Inkomster	49,6	49,3	48,3	48,0	47,9	48,1
varav skatter o avgifter	44,5	44,3	43,4	43,2	43,0	43,1
Utgifter	48,4	48,1	47,5	47,4	47,8	48,2
Konsumtion	26,1	26,0	25,7	25,6	25,9	26,2
Investeringar	4,2	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6
Transferringar	17,4	17,1	16,9	16,8	16,7	16,7
varav hushållstransferringar	14,2	13,9	13,5	13,3	13,2	13,2
Ränteutgifter	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,8
Budgetförstärkning					0,3	0,4
Finansiellt sparande	1,2	1,1	0,7	0,6	0,5	0,3
Staten	1,6	1,5	1,3	1,3	1,2	0,9
Ålderspensionssystemet	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Kommunsektorn	-0,5	-0,3	-0,6	-0,6	-0,6	-0,5
Maastrichtskuld	42,2	40,9	37,2	34,9	34,4	33,5
Nettotillgångar	22,5	21,8	22,6	23,4	24,0	24,3

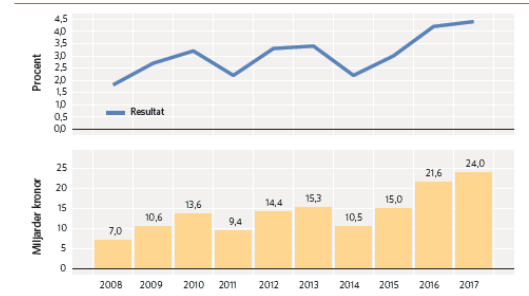
Källa: Konjunkturinstitutet, Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Kommunernas Ekonomi

Kommunernas preliminära resultat för 2017 uppgick till 24 miljarder kronor och ligger därmed klart över tumregeln för god ekonomisk hushållning i sektorn. Resultatet motsvarar 4,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Det är andra året i rad med rekordresultat. En bra utveckling av skatteunderlaget, extra statligt stöd och större reavinster än normalt bidrar till det goda resultatet. En sämre skatteunderlagsutveckling 2019–2021, i kombination med fortsatt stora behovsökningar, väntas leda till sämre resultat. För att klara att öka resurserna till verksamheterna fullt ut i takt med demografin, och ett resultat på 1 % av skatter och generella statsbidrag, krävs budgetförstärkande åtgärder på 30 miljarder 2021 (cirka 1 % av bruttokostnaderna/år)

Det kommer med andra ord att krävas avsevärda effektiviseringar framöver. Brist på utbildad personal kommer att sätta ytterligare press på kommunerna att hitta nya lösningar för att klara välfärdsuppgiften.

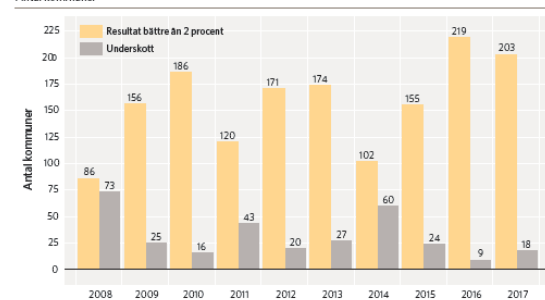
Diagram 7 • Kommunernas resultat före extraordinära poster
Miljarder kronor respektive procent av skatter och bidrag

Källa: Statistiska centralbyrån.

Även om resultaten är mycket bra överlag är variationen mellan kommunerna stor. Relativt få kommuner har ett negativt resultat 2017. 203 kommuner eller 70 % har ett resultat på eller över 2 % av skatter och bidrag. Under de senaste tio åren har det sammantagna resultatet motsvarat 3 % av skatter och generella statsbidrag. Endast 2008 understeg resultatet 2 %.

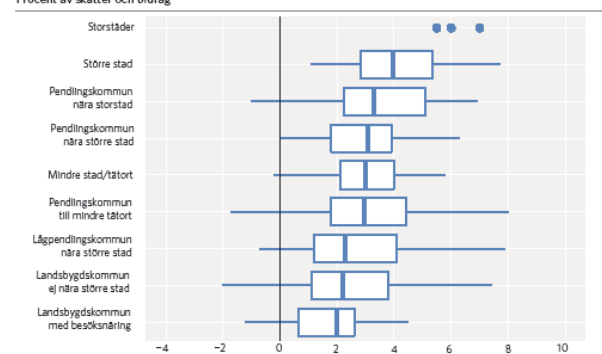
Diagram 8 • Antal kommuner med negativt resultat samt med resultat som minst motsvarar 2 procent av skatter och bidrag
Antal kommuner

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Storstädernas resultat ligger märkbart över medianen för alla andra kommungrupper där medianen varierar mellan 2 och 4 %. Spridningen är mycket stor inom alla kommungrupper, vilket framgår av diagram 9, trots att extremvärden exkluderats.

Diagram 9 • Kommunernas preliminära resultat före extraordinära poster 2017, kommungrupper
Procent av skatter och bidrag

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Verksamhetens kostnader i landets kommuner ökade med 4 % i löpande priser 2017. Det är en betydligt lägre ökning än 2016, bland annat beroende på att kostnaden för nyanlända minskar.

Flyktningmottagandet påverkar

Effekter av den kraftiga ökningen av antalet asylsökande under framförallt 2015 påverkar fortfarande kommunerna på olika sätt. Många kommuners resultat

är mycket starkt även 2017 som en följd av statens ersättningar för mottagandet. Men det finns även andra effekter, främst otidigheter och osäkerheter när kommuner har fått vänta på sin ersättning från Migrationsverket och när vissa kommuner inte får kostnadstäckning för sitt arbete. Kommande år, när statens ersättningar minskar, kommer detta successivt att bli allt mer påfrestande för många kommuner.

Fortsatt kostnadsövertäckning LSS

Antal personer med statlig assistansersättning (LSS) fortsatte minska snabbt under förra året. Sammantaget de senaste två åren har antalet minskat med över 1300 personer. De allra flesta av dessa har fått insatser inom kommunernas verksamhet för personer med funktions-nedsättningar. Preliminärt uppgår kostnadsökningen för kommunernas LSS-insatser 2017 till 5,7 %. Under andra halvåret 2017 har tolkningarna av de domar som påverkat bedömningarna av de grundläggande behoven stått i centrum. Kritiken mot de restriktiva bedömningarna har lett till att regeringen har beslutat att tvåårsomprövningarna av statlig assistans inte ska genomföras från 1:a april i år. Däremot kommer nytilkomna ansökningar och självinitierade omprövningar att genomföras enligt de mer restriktiva bedömningsgrunderna. Minskningen av personer som får statlig assistansersättning torde därför fortsätta under 2018. Behovet av en tillfällig ekonomisk justering från staten till kommunerna kvarstår alltså.

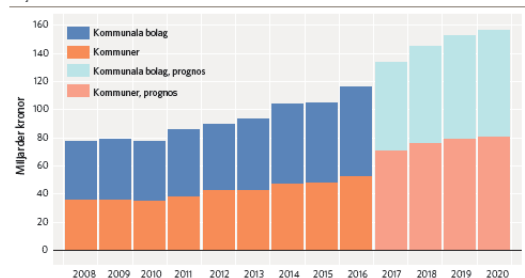
Investeringarna ökar mer än tidigare

Befolkningen ökar i de yngre åldersgrupperna, vilket ställer krav på fler förskolor, skolor och bostäder. Antalet äldre ökar också, vilket leder till stora investeringsbehov inom äldreomsorgen. Det finns dessutom stora investeringsbehov inom VA och annan infrastruktur.

Investeringarna i kommunkoncernerna ökade från 78 miljarder kronor år 2008 till 116 miljarder år 2016 i löpande priser (49 %). En prognos för 2017 som baseras på en bearbetning av enkätsvar från 205 kommuner indikerar att investeringarna ökat med 15 % år 2017 (diagram 11). Investeringarnivån kommer troligen att fortsätta att öka under de kommande åren. Detta beror bland annat på att många bostäder och verksamhets fastigheter som byggdes under 1960- och 1970-talen behöver renoveras eller

ersättas av nya. En annan förklaring är att Sveriges befolkning växer snabbt samtidigt som urbaniseringen fortsätter. En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader som kommer att ta allt större utrymme i kommunens driftbudget.

Diagram 11 • Koncernernas investeringar
Miljarder kronor

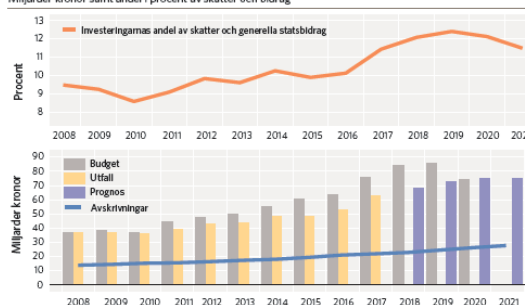

Anm.: Preliminärt utfall 2017 för kommuner 62,6 miljarder kronor.

Källa: Kommuninvest, Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

De kommande åren väntas investeringarna alltså öka kraftigt enligt budget och plan, men investeringarna brukar aldrig komma upp till de budgeterade nivåerna. Tre anledningar till att utfallet blir lägre än budgeterat är att det finns en gräns för vad den egna organisationen klarar av, att detaljplaner ofta överklagas och brist på entreprenörer.

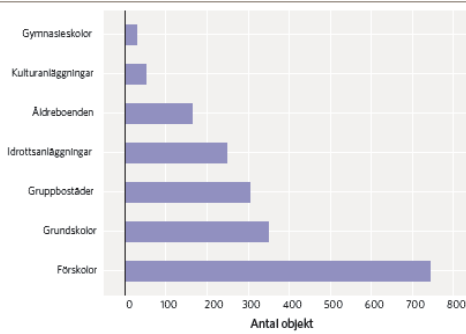
Diagram 12 • Kommunernas investeringar och avskrivningar
Miljarder kronor samt andel i procent av skatter och bidrag

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Framtida driftskostnader som blir följden av gjorda investeringar är ett stort åtagande. Driftskostnader har ofta mycket större effekt än till exempel räntekostnader för lån. I en enkät har 205 ekonomichefer (i kommuner med 80 procent av landets befolkning) svarat på frågor om investeringar åren 2018–2021. Det är både helt nya investeringar och investeringar som ersätter befintliga objekt. I diagram 14 framgår att det finns planer på att bygga en stor mängd skolor och förskolor de närmaste åren. Dels beror det på ökningen av barn i aktuella åldrar, dels på att gamla skolor behöver ersättas eller renoveras.

Diagram 14 • Antal planerade investeringsobjekt inom olika verksamheter
Antal objekt 2018–2021

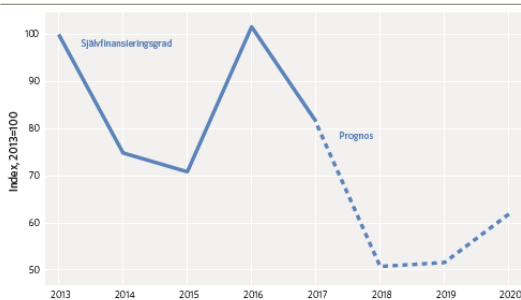

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

Kommunernas investeringar kan finansieras genom avskrivningar, positivt resultat, inkomster av försäljning, användning av befintlig likviditet eller genom extern upplåning. Utförsäljning av framförallt bostäder från allmännyttans bestånd har under de senaste åren genererat stora positiva kassaflöden.

I diagram 16 framgår utvecklingen av självfinansieringsgraden (kvoten mellan summan av avskrivningar och resultat och nettoinvesteringar).

Diagram 16 • Självfinansieringsgradens utveckling 2013–2020 (årets resultat och avskrivningar i procent av nettoinvesteringarna)
Index 2013=100

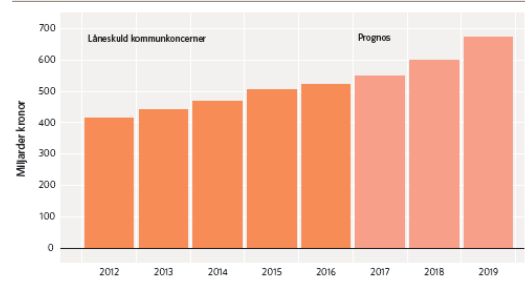

Källa: Sveriges Kommuner och Landstings enkät, n=177.

Låneskulden fortsätter dock att öka. Kommunkoncernernas ackumulerade låneskuld beror på att investeringar, huvudsakligen i kommunala bolag, har delfinansierats med extern upplåning. Vid utgången av 2016 var låneskulden 521 miljarder kronor i kommunkoncernerna, en ökning med drygt 3 % jämfört med året innan. Sedan 2012 har låneskulden ökat med 26 %. Trots de goda resultaten 2016 och 2017 har låneskulden ökat. I takt med att tidigare upplåning med högre ränta ersätts med lån till lägre ränta fortsätter genomsnittsräntan för kommunernas låneskuld att pressas nedåt.

I diagram 17 framgår kommunkoncernernas låneskuld; åren 2017–2019 är en prognos baserad på enkätsvar från 205 kommuner. Den visar att låneskulden ökat med 5 % år 2017 och att den förväntas öka med knappt 10 % år 2018 och drygt 12 % år 2019.

Diagram 17 • Låneskuld kommunkoncerner
Miljarder kronor

Källa: Kommuninvest, Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Enligt Kommuninvest uppgick den genomsnittliga kapitalbindningen för kommunsektorn vid årsskiftet 2017/2018 till drygt 2,5 år, 30 % av skulden förfaller

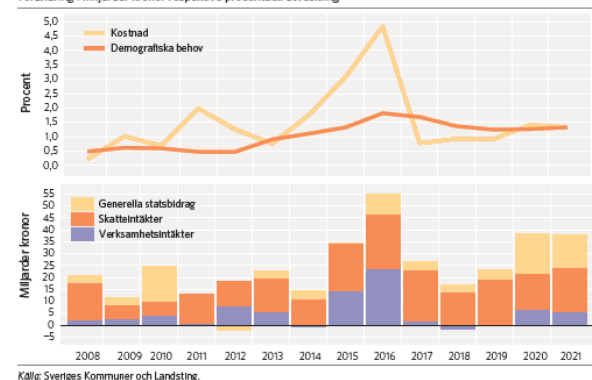
Pensionskostnaderna ökar mest 2018 och 2020

Pensionskostnaderna i kommuner och landsting har varit ett bekymmer i många år. En del av problemet är att utbetalningar från den gamla pensionsskulden ”pay-as-you-go” belastar resultatet. Det innebär att de anställdas pensioner belastar kommunsektorns resultat dubbelt under en lång period, både för tidigare anställda och för dagens anställdas pensionsintjänade. Utbetalningarna på den gamla pensionsskulden är nu på topp och ökar inte längre rent sett. Allt högre avsättningar för förmånsbestämda pensioner innebär ändå kraftigt ökade pensionskostnader framöver, främst 2018 och 2020.

Skatteunderlaget viker, demografin pressar på

Skatteunderlaget har vuxit starkt åren 2015–2017 men viker nu betydligt åren 2019–2020 för att vända upp något 2021. Även verksamheternas intäkter har vuxit rejält 2015–2016, till största delen beroende på riktade bidrag för flyktingar. Åren 2017–2020 minskar dessa, vilket gör att verksamheternas intäkter förväntas vara så gott som oförändrade fram till 2019. Detta återspeglas också i kostnadsvolymen; först kraftig ökning därefter dämpning. Det demografiska trycket fortsätter på en hög nivå, även om scb:s befolknings prognos från april 2018 visar något lägre ökningstakt. Sammantaget bedömer vi att den totala kostnadsökningen i fasta priser blir låg 2018–2019.

Diagram 18 • Intäktsförändring, kostnadsvolym och demografiska behov
Förändring i miljarder kronor respektive procentuell utveckling

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

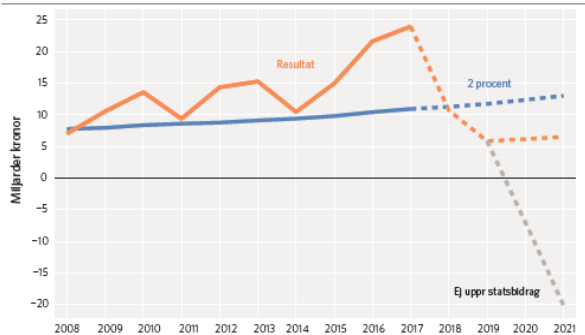
Fortsatta effektiviseringar nödvändiga

Med tanke på de kommande kärva åren kommer det krävas avsevärda effektiviseringar framöver. Brist på

utbildad personal kommer att sätta ytterligare press på kommunerna att hitta nya lösningar att klara välfärdsuppdragen. Det finns också stora förhoppningar kring den digitala tekniken som är på frammarsch.

Diagram 21 • Kommunernas resultat

Miljarder kronor

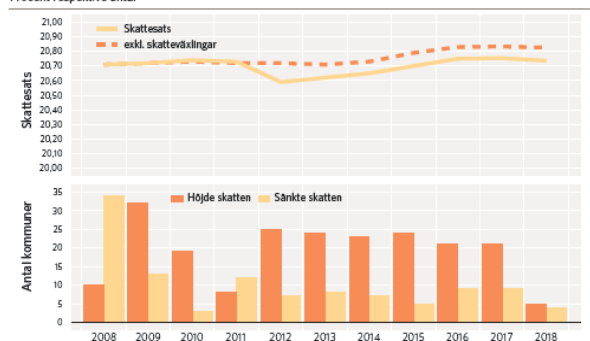

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

Kommunal utdebitering

Det var ovanligt få förändringar av skattesatsen 2018, endast fem kommuner höjde och fyra sänkte. De största förändringarna är en sänkning på 0,40 respektive en höjning på 0,95 %-enheter.

Diagram 10 • Medelskattesatsen samt antal kommuner som höjt och sänkt skatten
Procent respektive antal

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

För Norrbottens kommuner var den kommunala skattesatsen oförändrad inför såväl 2017 som 2018. Övertorneå har lägst skattesats av länets kommuner med 21,75 %. Snittet i Norrbotten uppgick till 22,57 %. För Haparandas ligger skattesatsen under medel i Norrbotten och står kvar på 22,50 %. Lägg där till landstinget skattesats om 11,34% vilket medför en total skatt om 33,84% i Haparanda.

Kommun/Region	Primärkommunal skatt	Landstingskommunal skatt	Total kommunal skatt
Arjeplog	23,50	11,34	34,84
Arvidsjaur	22,80	11,34	34,14
Boden	22,60	11,34	33,94
Gällivare	22,55	11,34	33,89
Haparanda	22,50	11,34	33,84
Jokkmokk	22,95	11,34	34,29
Kalix	22,55	11,34	33,89
Kiruna	23,05	11,34	34,39
Luleå	22,50	11,34	33,84
Pajala	23,50	11,34	34,84
Piteå	22,25	11,34	33,59
Älvsbyn	22,45	11,34	33,79
Övertorneå	21,75	11,34	33,09
Norrbottens län	22,57	11,34	33,91
Riket	20,74	11,39	32,12

Källa: Statistiska centralbyrån

Skatteunderlaget utgörs av summan av beskattningsbar förvärvsinkomst för kommunens medborgare medan skattekraften är skatteunderlaget fördelat per invånare. I Haparanda har den genomsnittliga skattekraften ökat med 3,4 % till 166,3 tkr per innevånare (160,8tkr ifjol), vilket är 80 % av rikets och länets skattekraft.

Kommun/Region	Skattekraft	Index riket=100
Arjeplog	195,9	94
Arvidsjaur	192,6	92
Boden	202,4	97
Gällivare	237,8	114
Haparanda	166,3	80
Jokkmokk	194,9	93
Kalix	196,5	94
Kiruna	235,3	113
Luleå	215,3	103
Pajala	182,5	87
Piteå	206,1	99
Älvsbyn	186,5	89
Övertorneå	187,8	90
Övertorneå	175,3	84
Norrbottens län	208,6	100
Riket	208,8	100

Källa: Statistiska centralbyrån

3.1 Befolkningsutveckling

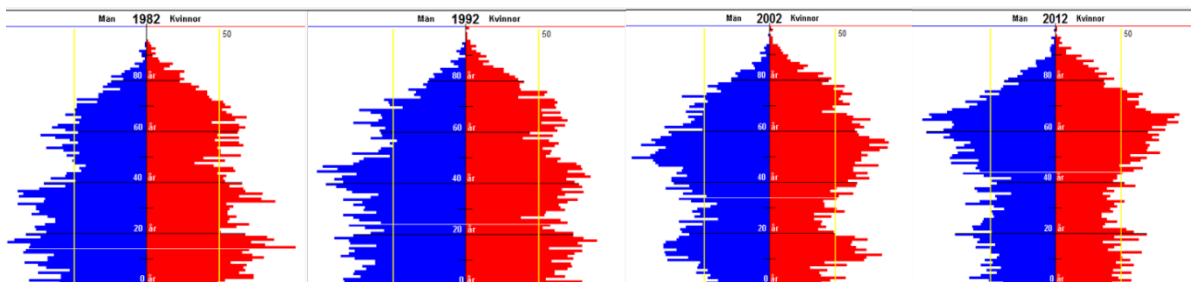
Befolkningsantalet i den enskilda kommunen har stor betydelse för kommunernas kostnads- och intäktsutveckling. Förändringar i befolkning och i den demografiska sammansättningen medför ett förändrat volym- och kostnadsmässigt tryck i flera av de kommunala verksamheterna.

Befolkningsmässigt har Haparanda minskat under en längre period, dock stannade befolkningsminskningen efter 2014 för att öka både 2015 och 2016. Den totala folkmängden år 2017 är 9 805 personer vilket kan jämföras med 10 041 år 2011 och 10 214 år 2006 för att se befolkningsutveckling ur ett längre tidsperspektiv.

Folkmängden har minskat totalt med ca 100 personer mellan åren 2012 och 2017. De grupper som flyttar ut från kommunen består främst av personer med svensk bakgrund och från Norden (vilka i sin tur kommer från Finland). Det är just finländarna som har den högsta andelen av individer med utländskt bakgrund i befolkningen i Haparanda (44,1 %, gäller år 2017). Denna grupp har dock minskat med 286 personer under de senaste fem åren. Det är främst de finländare som har varit bosatta i Haparanda mellan 5 – 20 år som flyttar ut från kommunen.

Under året 2017 flyttade totalt 566 personer till Haparanda och 585 individer flyttade ut (flyttningsnetto -19 st). Det är främst befolkningsgruppen med svensk bakgrund och från Finland som står för den största utflyttningen år 2017. Samtidigt finns det positivt flyttningsnetto för personer bland annat från Afrika och Asien men dessa grupper är procentuellt små i befolkningen.

Framförallt är det den demografiska strukturen på befolkningen som har förändrats i kommunen. Befolkningen i Haparanda har blivit betydligt äldre & och pyramidens struktur har förändras rätt så radikalt. Detta syns tydligt när man jämför befolkningspyramiden från för 1982, 1992, 2002 och 2012. En optimal befolkningspyramid har en bred botten med större andel av befolkningen i åldrarna 0-45. Som vi ser nedan har Haparandas utveckling varit negativ d.v.s. andelen 0-45 år minskar medan andelen äldre 45- och äldre ökar.

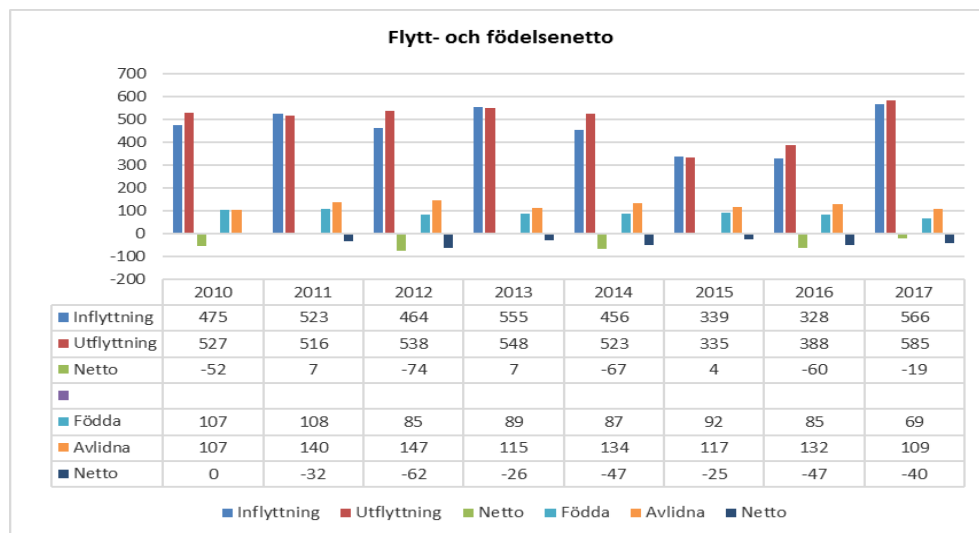
Källa: SCB "Kommunfakta Befolkningspyramider"

Flytt- & Födelsenetto

Haparanda har en historik av stor in- och utflyttning. Under 2016 var flyttnettot negativt med -60 personer.

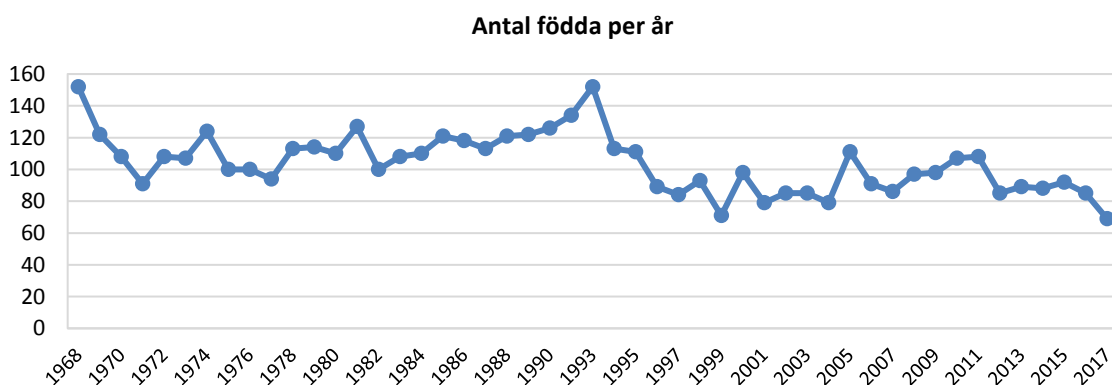
Födelsenettet har under den senaste 7-årsperioden legat på ett underskott med - 35 personer. Födelsesetalen i kommunen har samtidigt pendlat mellan 85-1108

personer under samma period och i snitt har 88 personer fötts de senaste 5-åren. För 2015 och 2016 har 92 respektive 85 barn fötts och födelsenettet varit negativt - 25 respektive -47. För 2017 har födelsesetalen fortsatt minska och uppgår till 69 med födelsenetto - 40.

Antal nyfödda

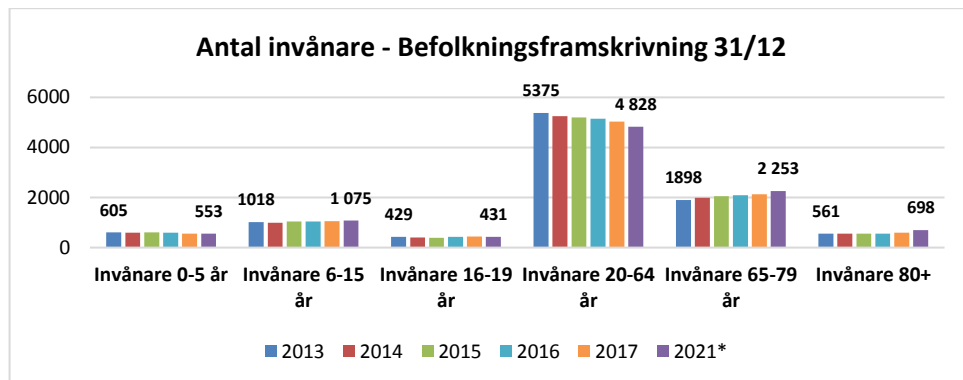
Födelsenettet har en negativ trend, från 90-talets första hälft med nästan 130 barn födda per år, till 85 födda per år som snittet uppgår till för de sista fem åren (2013-2017). I jämförelse låg snittet perioden 2007-2016 på 94 barn födda. För år 2017 landande födelsesiffran på 69 stycken, vilket är det lägsta sedan år 1999, då det föddes 71 barn i kommunen.

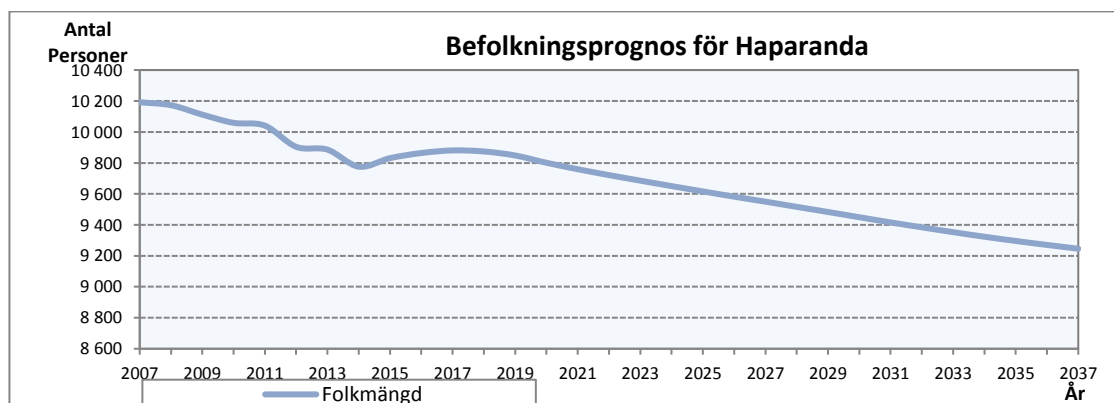

Befolkningsframskrivning

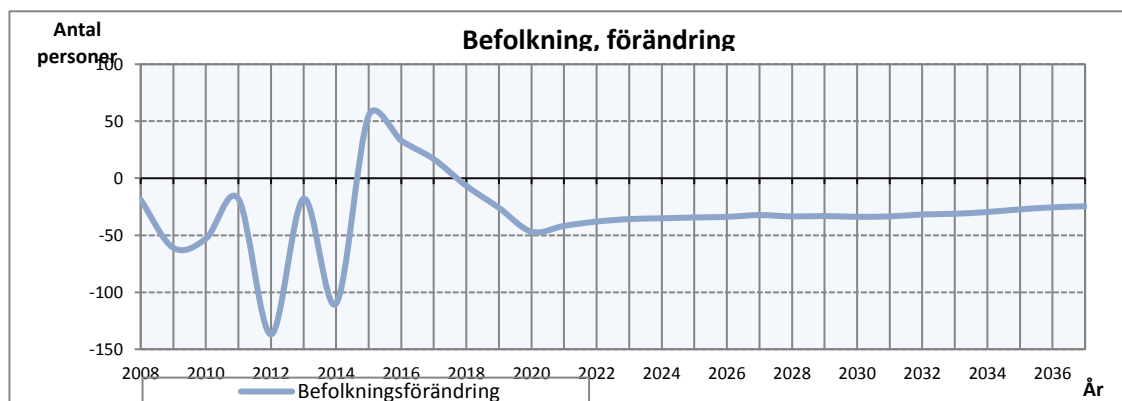
Åldersstrukturen förändras successivt i kommunen då antalet äldre invånare blir fler. Antalet 65 år och äldre fortsätter att växa i kommunen och beräknas öka kraftfullt framöver. Samtidigt minskar den arbetsföra befolkningen (20-64år) för varje år. Åldersstrukturen 0-19 förändras inte nämnvärt genom åren, dock har barnafödandet minskat rejält under 2017. I och med att antalet äldre fortsätter att växa, vilket medför att andra krav och prioriteringar förväntas på fördelningen av de kommunala resurserna i framtiden.

Enligt befolkningsprognosen (tabellen nedan) som är beställt år 2017 från SCB, minskar Haparandas befolkning under de närmaste 20 åren från år 2018 med drygt 600 personer (från prognostiserade värden 9874 individer år 2018 till 9246 individer år 2037).

När man tittar närmare på befolkningsförändringen (antal personer per år) så ser man en hel del variationer beroende på vad som händer i omvärlden (tabellen nedan). Det negativa flyttningsnettot pendlade mellan ca. -20 och -140 under perioden 2008-2015 och steg till det positiva år 2015-2016 pga. flyktningsvågen som berörde hela Europa. Enligt prognosen kommer flyttningsnettot vända igen till det negativa runt åren 2017-2018 och fortsätta vara negativ under de närmaste 15 åren.

3.2 Näringslivsstruktur

Haparandas näringsliv domineras av handel och tjänstenäringsar men har även ett flertal mindre och medelstora företag inom trä-, verkstads- och livsmedelsindustri. Insatserna för näringslivsutveckling har varit inriktade på fler företag och utveckling av det befintliga näringslivet.

I kommunen finns 1622 företag och organisationer som har organisationsnummer. Av dessa är 736 aktiva bolag i kommunen (definition aktiva bolag: säte i Haparanda, registrerade för moms och F-skatt), varav 308 aktiebolag och 428 enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. Av dessa har 303 företag en eller fler anställda och 255 företag omsätter mer än 1 miljon kronor. Utöver lokala bolag, finns flertalet rikstäckande bolag med säte på annan ort. Under 2017 har 42 nya bolag startat i Haparanda kommun varav 19 aktiebolag och 23 enskilda firmor/handelsbolag.

För att stärka och stimulera nyföretagande etablerade sig Nyföretagarcentrum Nord i Haparanda under januari 2018. Nyföretagarcentrum är ett framgångsrikt koncept som används på många orter i Sverige där kommunen tillsammans med näringslivet finansierar verksamheten. Kommunens aktiva engagemang inom Ung Företagsamhet (UF) inom gymnasieskolan är en viktig faktor för att stimulera framtida entreprenörer. Haparanda blev bästa UF-kommun i Norrbotten år 2017.

Kommunen arbetar för att fortsatt vara en attraktiv etableringsort där bland annat nya mark- och exploateringsområden tas fram samt att städerna Haparanda/Tornio arbetar med en gemensam etablerings- och tillväxtstrategi.

Handel

Haparanda är en internationell mötesplats som ger mervärde, inte minst för handeln som fortsätter att öka. Statistik från Handels Utredningsinstitut visar att Haparanda tillhör en av de tre kommuner i Sverige som har högst handelsindex. År 2016 hade Haparanda ett index på 307 där handeln i kommunen omsatte strax under 2 miljarder kronor. Dagligvaror stod för 800 miljoner kronor och sällanköpsvaror för 1186 miljoner kronor. Ett handelsindex över 100 betyder att butikerna omsätter mer än vad invånarna konsumerar. Haparanda står för nästan 12 % av detaljhandels omsättning i Norrbotten.

Besöksnäring

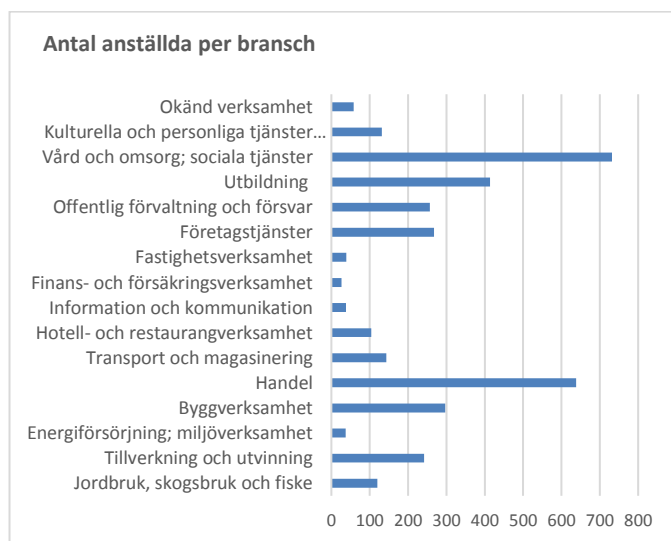
Besöksnäringen i Haparanda är i fortsatt tillväxt. Haparanda kommun är en del av Heart of Lapland, det lokala destinationsbolaget för östra Norrbotten, som verkar för att utveckla och marknadsföra besöksnäringen. Det skapar förutsättningar för turistnäringen att långsiktigt utvecklas vilket är viktigt då den inresande turismen till Haparanda ökar. Enligt statistik från TEM (Turistekonomisk modell) har kommunen årligen över 100 000 kommersiella gästnätter och strax under 1 miljon dagsbesökare, vilket gör att den inresande

turismen omsätter 1,2 miljarder kronor i Haparanda och ger årssysselsättning till 490 personer. För att ytterligare lyfta regionens attraktivitet och utbud, både för nationell och internationell turism, sker ett samarbete mellan de svenska och finska destinationsbolagen.

Arbetsmarknad i kommunen

Per 2016-12-31 (källa: SCB) hade 3552 personer anställning, varav 2081 personer (59 %) inom privat sektor och 1471 personer (41 %) inom offentligt finansierad verksamhet. Den största privata arbetsgivaren är IKEA med 240 anställda. Den största offentliga arbetsgivaren i kommunen är Haparanda kommun med 800 anställda. Andra stora offentliga arbetsgivare är Region Norrbotten och Kriminalvården.

Största privata arbetsgivare	Antal anställda
Ikea	200-499 anställda
Polarica AB	50-99 anställda
Storbutiken i Haparanda	50-99 anställda
Ditt Liv i Norr AB	20-49 anställda
Haparanda Industrijäms AB	20-49 anställda
Haparanda Renhållning AB	20-49 anställda
Kalix Tele24 AB	20-49 anställda
Outinens Potatis AB	20-49 anställda
Pipelifte Hafab AB	20-49 anställda
Swe Tech Norr AB	20-49 anställda
Vardaga Äldreomsorg AB	20-49 anställda

Infrastruktur

Haparanda/Tornio är på ett unikt sätt hopbyggt över riksgården och binder samman Sverige och Finland i en befolkningstät utbildnings- arbetsmarknads- och besöksregion, Bottenviksågen. Städerna utgör en naturlig logistiknod för Barentsregionen. Närmaste flygplatser är Tornio/Kemi, 17 km och Luleå Airport 130 km, med dagliga förbindelser till Helsingfors respektive Stockholm. Den nya kustnära Haparandabanan ger förbättrade möjligheter för godstransporter samt planeras för persontrafik under 2020.

Haparandas näringsliv domineras av service-och tjänstenäringsar. Bland industrierna märks Polarica och

Outinens Potatis i centralorten. Det finns även ett antal företag inom verkstadsbranschen. Under senare tid har centralorten vuxit fram som en betydande handelsstad; den traditionellt stora gränshandeln fick ett starkt tillskott 2006, då IKEA öppnade sitt varuhus.

3.3 Arbetsmarknad

Arbetsförmedlingens bedömer, i sin prognos för framtiden, att det finns en fortsatt stark tillväxt av jobb inom många yrken. En fortsatt bred jobbtillväxt spås men det är utbildad arbetskraft som efterfrågas och matchningen som är utmaningen. Gapet mellan kompetenskraven på de lediga jobben och kompetensen bland arbetslösa fortsätter att öka.

Den svenska arbetsmarknaden är mycket stark. Under Samtliga siffror gällande arbetsmarknadsstatistiken har förbättrats när jämförelser görs mellan fjolåret och 2018. I riket är 7,0% av våra ungdomar öppet arbetslösa eller i program förnärvarande. Länets siffror är något bättre med 6,7 %

Samtidigt är siffrorna för öppet arbetslösa ungdomar jämfört också lägre i länet (3,3 %) jämfört med riket (3,6 %.)

2017 och 2018 ökar sysselsättningen med sammanlagt 149 000 personer. Bristen på arbetskraft fortsätter att stiga, vilket bromsar jobbtillväxten nästa år. Arbetslösheten totalt sett minskar från 4,1 procent 2017 till 3,6 procent i år.

Bristen på kvalificerad arbetskraft ökar chansen för den som är nyutexaminerad att komma in på arbetsmarknaden. Bland de offentliga arbetsgivarna är bristen på arbetskraft sedan tidigare mycket utbredd och utgör redan idag ett hinder för jobbtillväxten inom vissa yrken.

Öppet arbetslösa i riket ligger på låga 3,6% per 201804. Norrbotten har än bättre siffror och ligger på 3,3% öppet arbetslösa.

Arbetslöshet i siffror

	2016	2017	201804
Öppet arbetslösa Riket	4,1 %	4,1 %	3,6%
Öppet arbetslösa Norrb.	3,7 %	3,5 %	3,3%
Öppet arbetslösa 16-24 år Riket	5,0 %	4,6 %	3,6%
Öppet arbetslösa 16-24 år Norrb.	4,0 %	4,1 %	3,3%
Öppet arbetslösa & i program 16-24 år Riket	11,6 %	10,2 %	7,0%
Öppet arbetslösa & i program 16-24 år Norrb.	11,6 %	10,8 %	6,7%

Arbetslöshet i siffror	2016	2017	201804
Öppet arbetslösa Haparanda	7,0 %	6,9 %	6,2 %
Öppet arbetslösa 18-24 år Haparanda	6,6 %	6,3 %	6,2 %
Öppet arbetslösa & i program 18-24 år Haparanda	24,4 %	20,1 %	12,4 %

Arbetslösheten i Haparanda

För kommunens del har siffrorna gällande arbetslöshet förbättrats, men är fortsatt på en hög nivå. Siffran för öppet arbetslösa för 201804 landade på 6,2 % (-0,9 %

3.4 Personalförsörjning

Fram till år 2025 beräknas över 1,6 miljoner pensionsavgångar ske i landet. Generationsväxlingen är särskilt omfattande i den offentliga sektorn. Dagens flyttningsmönster och befolkningsstruktur och flyttningsmönster indikerar att andelen i yrkesaktiv ålder kommer att minska i många län samtidigt som andelen äldre ökar, detta kommer påverka den framtida försörjningen. Ökat antal äldre medför exempelvis att behovet av arbetskraft inom vård och omsorg kan komma att öka i framtiden. Befolkningsutvecklingen i Haparanda kommun följer detta mönster. Konkurrensen avseende arbetskraft väntas också öka de närmaste åren inom flertalet yrkesområden inom kommunal verksamhet.

mot ifjol), något högre jämfört med riket (3,6 %) och länet (3,3 %).

Situationen för ungdomarna (18-24 år) har förbättrats något och ligger på 12,4% öppet arbetslösa och i program. En klar förbättring mot samma period ifjol (-2,1%-enheter).

Dock ska det tilläggas att Arbetsförmedlingens statistik inte tar hänsyn till arbete över landsgränsen, utan dessa personer plockas sonika bort från underlaget och ger ett försämrat statistiskt underlag för kommunen i jämförelse med andra kommuner och riket som helhet.

Störst antal pensionsavgångar inom de närmsta tio åren har Haparanda kommunen att vänta inom omvårdnadssektorn och bland lärare. En sammanfattning över läget i respektive nämnds beskrivs vidare. Undantaget samhällsbyggnadsnämnden som har en pensions avgång fram till 2025. Totalt för kommunen förväntas pensionsavgångarna bli störst under 2023-2025 under perioden 2018-2025.

Pensionsavgångar (de som fyller 65 år) i Haparanda kommun

2018	17
2019	16
2020	22
2021	22
2022	25
2023	33
2024	41
2025	36
Totalt	212

Kommunledningsförvaltningen

2018	3
2019	3
2020	1
2021	5
2022	2
2023	4
2024	4
2025	2
Totalt	24

Administratör	1
Anläggningsarbetare	54
Handläggare	8
Lednings räddningstjänst	7
Tekniker	1
Hantverkare	4

2018

Handläggare	1
Tekniker	1
Anläggningsarbetare	1

2020

Tekniker	1
----------	---

2022

Handläggare	1
Tekniker	1

2024

Handläggare	2
Ledning räddningstjänst	1
Anläggningsarbetare	1

2019

Handläggare	1
Tekniker	1
Hantverkare	1

2021

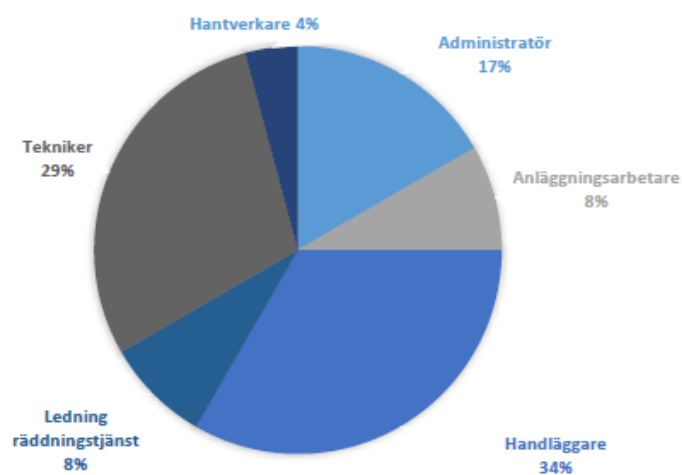
Handläggare	1
Tekniker	2
Administratör	1
Ledning räddningstjänst	1

2023

Handläggare	2
Tekniker	1
Administratör	1

2025

Administratör	1
---------------	---

Barn- och ungdomsförvaltningen

2018	8
2019	7
2020	6
2021	11
2022	11
2023	13
2024	13
2025	16
Totalt	83

Lärare grundskola	20
Lärare gymnasium	9
Specialpedagog	3
Barnskötare	9
Måltidspersonal	6
Förskollärare	12
Kock	3
Vaktmästare	3
Lokalvårdare	7
Handläggare	1
Socialpedagog	1
Administratör	1
Skolsköterska	1
Handledare	1
Elevassistent	4
Badmästare	1
SFI-lärare	1
Rektor	1
Kurator	1

2018

Lärare grundskola	4
Lärare gymnasium	1
Specialpedagog	1
Barnskötare	1
Måltidspersonal	1

2020

Lärare gymnasium	1
Förskollärare	1
Barnskötare	1
Vaktmästare	1
Lokalvårdare	2

2022

Ledning fritid	1
Lärare grundskola	1
Lärare gymnasium	1
Handledare	1
Elevassistent	1
Badmästare	1
Vaktmästare	1
Lokalvårdare	4

2024

Barnskötare	3
Lärare grundskola	4
Förskollärare	2
Specialpedagog	1
SFI-lärare	1
Elevassistent	1
Vaktmästare	1

2019

Socialpedagog	1
Lärare grundskola	2
Förskollärare	1
Kock	2

2021

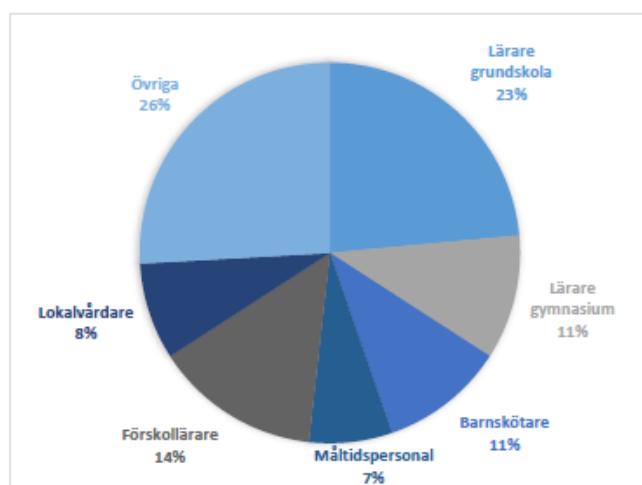
Administratör	1
Skolsköterska	1
Lärare grundskola	3
Lärare gymnasium	1
Förskollärare	4
Barnskötare	1

2023

Handläggare	1
Lärare grundskola	1
Lärare gymnasium	3
Förskollärare	4
Elevassistent	2
Måltidspersonal	2

2025

Rektor	1
Kurator	1
Lärare grundskolan	4
Lärare gymnasium	2
Specialpedagog	1
Barnskötare	2
Kock	1
Måltidspersonal	2
Lokalvårdare	1

Socialförvaltningen

2018	6
2019	6
2020	15
2021	5
2022	12
2023	16
2024	24
2025	18
Totalt	98

Administratör	1
Undersköterska	54
Vårdare	8
Vårdbiträde	7
Socialsekreterare	1
Behandlingsassistent	4
Kurativt arbete	1
Biståndsbedömare	2
Rehabiliteringsassistent	5
Personlig assistent	9
Sjuksköterska	3
Handläggare	2
MAS	1
Ledning	2
Fysioterapeut	1
Arbetssterapibiträde	1

2018

Administratör	1
Undersköterska	4
Vårdare	1

2020

Undersköterska	7
Vårdbiträde	1
Personlig assistent	1
Fysioterapeut	1
Arbetssterapibiträde	1

2022

Undersköterska	10
Vårdbiträde	1
Rehabiliteringsassistent	1

2024

Handläggare	1
Undersköterska	12
Sjuksköterska	1
Vårdare	1
Vårdbiträde	4
Personlig assistent	2
Biståndsbedömare	1
Rehabiliteringsassistent	2

2019

Undersköterska	3
Vårdare	1
Vårdbiträde	1
Personlig assistent	1

2021

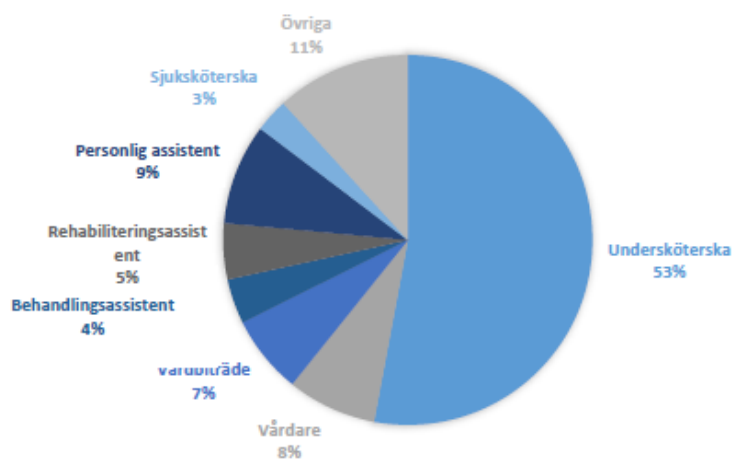
Sjuksköterska	1
Undersköterska	2
Personlig assistent	1
Rehabiliteringsassistent	1

2023

Ledning	1
MAS	1
Behandlingsassistent	2
Vårdare	1
Biståndsbedömare	1
Undersköterska	6
Personlig assistent	2
Handläggare	1
Rehabiliteringsassistent	1

2025

Undersköterska	10
Kurativt arbete	
Vårdbiträde	1
Vårdare	3
Socialsekreterare	1
Behandlingsassistent	2

4. STRATEGIDIALOG

Kommunens budgetprocess innefattar från 2017 en strategidialog, där nämnderna har fått beskriva sina utmaningar i en skriftlig rapport och en strategidialogdag har genomförts med ansvariga politiker och tjänstemän. Nedan är en sammanfattning över respektive nämnds nuläge och utmaningar i punktform utifrån rapporten och strategidialogdagen.

4.1 Kommunstyrelsen

Nuläge

- Negativ befolkningsutveckling
- Hög arbetslöshet
- Låg sjukfrånvaro
- Utmaning för tekniska enheten (kostnadsnivåer, investeringsplaner)

Omvärlds- & trendanalys

- Digitalisering och digital handel
- Ökad internationalisering
- Demografi
- Ökad mångfald
- Kompetensförsörjning (Specialistfunktioner, ledare)

Investeringsplaner

- IT
- Räddningstjänst
- Bredbandsutbyggnad
- Skolstruktur
- Simhall

4.2 Socialnämnden

Nuläge

- Stort underskott för 2017, främst inom äldreomsorg & LSS
- Antalet äldre ökar succesivt. 65+ största åldersgruppen i kommunen
- Nettokostnadsavvikelse 7,4% mot standardkostnaden för äldreomsorgen, motsvarar 9,0 mkr (2017-nivå)

Högre kostnadsläge än genomsnittet för särskilt boende, genomsnittlig för ordinärt boende

- LSS/SFB per invånare kostar över genomsnittskostnaden för riket
- Nettokostnadsavvikelse 26,8% mot standardkostnaden för IFO, motsvarar 9,6 mkr.
- Nivån för ekonomisk bistånd på genomsnittlig nivå– Kort handläggningstid
- Hög kostnadsnivå för barn- & ungdomsvård samt institutionskostnader för vuxna

Nulägesanalys kostnadsökning

- Ökad efterfrågan av hemtjänstinsatser
- Multisjuka personer med omfattande omvårdnadsbehov
- Hemsjukvården – ökat sen 2013
- Personlig assistans
- LSS-insatser för barn
- Placeringar av barn och unga vuxna
- Försörjningsstöd
- Uttag av vikarier
- Arbetsmiljö som kräver tidvis dubbelbemanning
- Stora ansvarsområden och orimliga krav på chefer
- Förändring gällande mottagande av ensamkommande barn

Omvärlds- & trendanalys

Behov av hemsjukvård och rehabiliterande insatser ökar

- Utökning av sjuksköterskor och arbetsterapeuter
- Arbeta uppsökande och förebyggande

Individ och familjeomsorg

- Ökat behov av evidensbaserade metoder inom öppenvården
- Flyktingströmmen belastar allttjämt individ- och familjeomsorgen och HVB-hemmen

Kompetensförsörjning

- Bristyrken, Rekryteringssvårigheter, Pensionsavgångar, Personalomsättning, Sjukfrånvaro

Välfärdsteknik

- Tekniska lösningar t.ex. trygghetskamera, e-nycklar

Ny lagstiftning bl.a.

- Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård
- Förvaltningslagen 1 juli 2018
- Höjd riksnorm för beräkning av försörjningsstöd

4.3 Barn & Ungdomsnämnden

Nuläge

- Anser att nuvarande resurstilldelning är tillräcklig
- Elevantalet minskar
- Kostnadmässigt inom riksgenomsnittet för Fritidshem, grundskola & gymnasieskola
- Dyrare än riksgenomsnitt för förskola
- Satsar mycket i kronor per invånare på kultur & fritid
- Hög andel barn i barnfattigdom, barnfötma
- Lågt föräldraengagemang
- Fler elever drogliberala
- Elevhälsosamtal visar på tidig alkoholdebut, mer sällan i fysiska aktiviteter, äter mindre frukt och upplever mer stress än genomsnittet

Resultat

- Utmaning med resultaten i skolan
- Resultat i grundskolan (Åk 6) ligger över riksgenomsnittet
- Resultat i Åk 9 – stor skillnad mellan pojkar och flickor (meritvärde) under genomsnitt
- Gymnasieelever som tar examen högre än riksgenomsnittet (72,5% vs 70,8%)
- Låg andel elever som går ut gymnasiet med grundläggande behörighet till universitet & högskola inom 3 år (42,9%)

Investeringsplaner

- Anpassad skolstruktur kräver om & tillbyggnationer
- Bokbuss

Omvärlds & Trendanalys

- Planera och bygga framtidens skola i Haparanda med lärmiljöer som främjar lärande och hälsa
- Minskande årskullar i förskola /skola utmanar
- Språkskolans framtid, utveckla skolan gemensamt med Torneå eller utveckla Språkskolan för hela Haparanda
- Gymnasieskolans framtid, utöka och utveckla programutbudet samt samarbetet med grannkommuner
- Legitimerade lärare på alla tjänster, kompetensutveckling
- Rekrytering av legitimerade lärare i Ma/NO 4-9, specialpedagoger, speciallärare och språklärare
- Ett väl fungerande föreningsliv är en förutsättning för ett aktivt fritids- och

friluftsliv. Utmaning att få personer att arbeta ideellt, speciellt utan för centralorten.

4.4 Samhällsbyggnadsnämnden

Nuläge

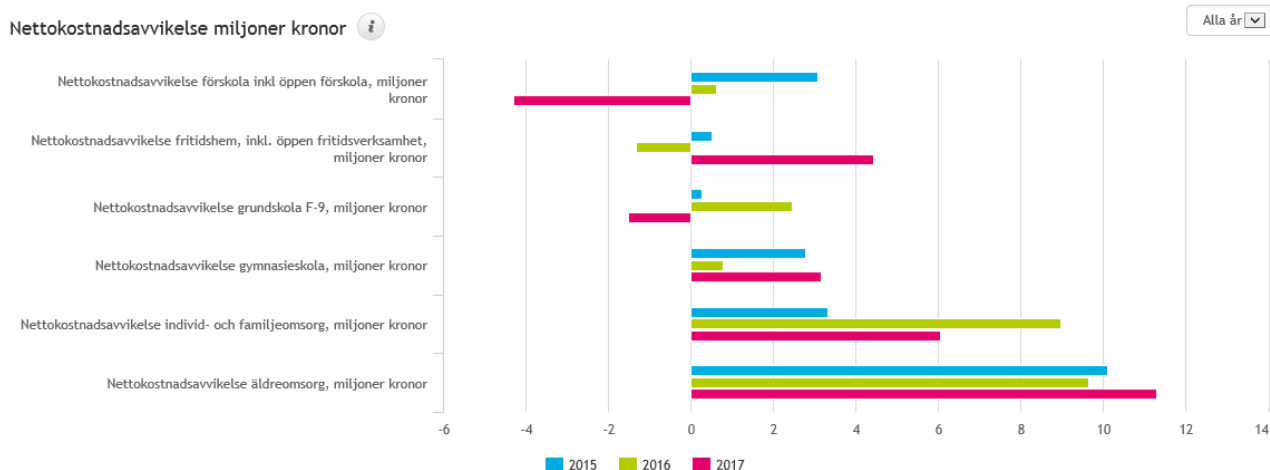
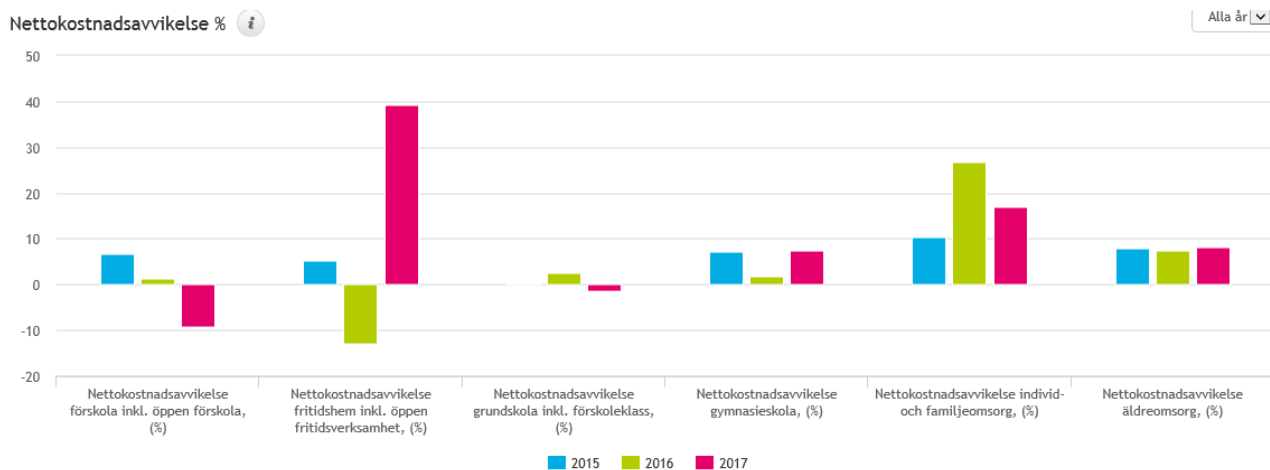
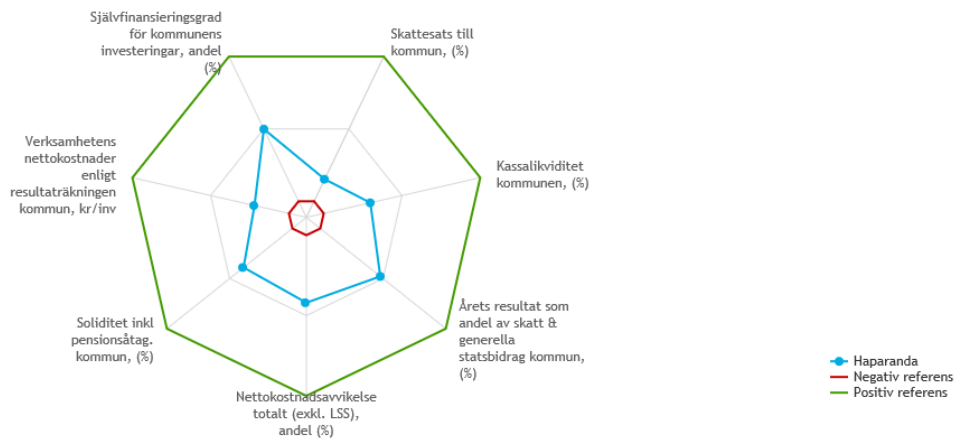
- Uppfyller nuvarande ambitionsnivå med nuvarande budgetram
- Samarbete med Övertorneå inom tillsyn för alkohol och tobak
- Deltar i flera mellankommunala samarbeten med Torneå, Kalix och Övertorneå som rör samhällsplanering, gemensamma infrastrukturfrågor, havsplanering och energi- och klimatrådgivning.

Omvärlds & trendanalys

- En osäkerhet kring **människors föda**, livsmedelsskandaler där innehåll, kvalitet etik inte stämmer överens med det som samhället och människorna kräver. Allmänhetens ögon och kontroll genom tillsynsmyndigheterna i restaurang/butik blir viktigare.
- **Klimatfrågan** behöver beaktas i samhällsplaneringen och vid infrastrukturarbeten för att möta exempelvis översvämningsrisker, skyfallsregn etc.
- **Uppföljande tillsyn** inom olika verksamhetsområden behöver arbetas in med start 2018.
- Viktigt att **samarbetet med grannkommunerna** kan fortsätta.
- **Centraliseringsiver**, för ett antal år sedan flyttades djurskyddstillsynen från landets kommuner till Länsstyrelsen, Norrbottens Länsstyrelse valde att placera dessa arbetstillfällen i Luleå. Från och till kommer utredningar om centraliserad tillsyn på t.ex. Livsmedel vilket förmodligen skulle leda till att ytterligare skattefinansierade arbetstillfällen flyttas från småkommuner till regioncentra.
- Staten kräver fler och fler dokument och handlingsplaner inom verksamhetsområdet (bostadsförsörjningsprogram etc.) - **byråkratisering** inte effektivisering tycks stå på agendan.
- **Kompetensförsörjningen** – Tjänsterna på förvaltningen kräver akademisk utbildning/studievana och många av yrkeskategorierna är eftertraktade på arbetsmarknaden.

5. KOSTNADSNIVÅER

För att bedöma om en kommun är kostnadseffektiv kan jämförelser göras mot standardkostnad (en teoretisk beräknad kostnad givet den struktur kommunen besitter). Varje år uppdateras dessa siffror och presenteras på www.kolada.se.

6. MÅL, INRIKTNINGAR & INDIKATORER

Nedan redovisas gällande inriktningar, mål och indikatorer som ligger till grund för kommunens verksamhetsplanering kommande period.

6.1 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att såväl kommunens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt.

Nämnder och styrelsen ska:

- ha god budgetföljsamhet som ett prioriterat mål.
- löpande under året följa upp de verksamhetsmässiga och ekonomiska utfallen.
- vid en budgetavvikelse för helåret på 0,5 % upprätta en åtgärdsplan för hur budgetföljsamhet ska uppnås och som vidare rapporteras till kommunstyrelsen.
- ha en tillräcklig intern kontroll.
- ha en rättvisande och aktuell redovisning.

Utöver kommunfullmäktige inriktningsmål har staden tagit fram specifika mål för att bedöma kommunens ekonomiska ställning samt mål för god ekonomisk hushållning, vilket fastställts av kommunfullmäktige under 2015. Dessa kan revideras när den årliga budget och strategiplanen fastställs.

Riktlinjer för God Ekonomisk Hushållning
Resultatöverskott på 2 % av skatter- och statsbidrag
Kommunens årliga nettoamortering skall vara minst 10 mkr på befintlig låneskuld. Därutöver skall vid försäljning av värdepapper, fastigheter eller mark (inklusive resultatet av exploateringsverksamhet) minst 50 % av likviderna amorteras.
Investeringar skall vara självfinansierade.
Soliditeten skall stärkas årligen för att ett långsiktigt mål om 60 % soliditet exklusive ansvarsförbindelse skall uppnås.
Driftens budgetavvikelse skall vara 0 eller positiv
Kommunens likviditet skall motsvara minst 5,0 % av skatter och statsbidrag
Sjukfrånvaron skall minska årligen och vara lägst i Norrbotten.
Energiförbrukningen skall minska med 5 % i kommunens fastighetsbestånd.
Nettokostnadsavvikelse* för respektive verksamhet skall minska årligen för att uppnå balans i ambitions och effektivitetsnivå:
Förskola
Fritidshem
Grundskola
Gymnasieskola
Individ- och familjeomsorg
Äldreomsorg
Nämnderna bör på nämndnivå följa upp och analysera ev. avvikelser för sina specifika verksamheter, t ex kostnad per elev, kostnad per brukare etc.

6.2 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige har 10 övergripande inriktningar (mål) mot Vision 2020. Under den kommande perioden prioriteras följande områden som ska ligga till grund för nämndernas målarbete.

Utvecklingsområden (Vision 2020)	KF:s Inriktningar
Upplevelserik handels- och besöksplats	Utveckla HaparandaTornio som besöksort
Dynamisk företagsamhet	Arbeta för minskad arbetslöshet
	Arbeta för ökad företagsamhet
Logistisk nod	Säkerställa trygga leveranser av vatten och avlopp Arbeta för god infrastruktur via järnväg och säkrad kvalitet på kommunens vägnät
Hållbar Livsmiljö	Förbättra folkhälsan
	Attraktiv arbetsgivare
	Hållbar, långsiktig och klimatsmart verksamhet
Gränslös Kunskap	Utveckla samarbetet mellan Haparanda och Tornio
	Säkerställa en kvalitativ lärandemiljö för alla barn och ungdomar

Kommunfullmäktige			
Förändring drift tkr	2019	2020	2021
Resolutionsfond	5 000		
Val		-75	
Total drift förändring	5 000	0	0
Ny budgetram Kommunledningsförvaltning	12 080	12 005	12 005

6.3 Kommunstyrelsen

Mål Kommunstyrelsen 2019

KF Prioritering	Kommunstyrelsens mål 2019	Indikatorer	Informationsmätt = Kvalitetsredovisning
1. Utveckla HaTo som besöksort 10. Utveckla samarbetet i HaTo	HaparandaTornio är ett etablerat varumärke HaparandaTornio är ett etablerat platsvarumärke	Antal evenemang Nöjdindex - Haparanda kommun som en plats att bo & leva på Antal servicepunkter, samverkansprojekt	Besöksnätter Gränspasseringar Medborgarundersökning Verksamhetsplan HATO, uppföljning
2. Arbeta för minskad arbetslöshet 3. Arbeta för ökad företagsamhet	Innovativa lösningar för att stimulera näringslivsutveckling & öka sysselsättningen	Arbetslöshet Ungdomsarbetslöshet (16-24 år) Företagsetableringar Rankning företagsklimat Handelsvolym	Försörjningsstöd Praktikplatser Befolkningsutveckling
4. Säkerställa trygga leveranser av vatten och avlopp 5. Arbeta för god infrastruktur via järnväg och säkrad kvalitet på kommunens vägnät	Hållbarhet i infrastruktursatsningar avseende vatten, avlopp, vägar & järnväg	Vattenläckor Försäkringsärenden Gemensamma aktiviteter för person- och godstrafik	Jmf andra kommuner t ex; Investeringsmätt km, snöröjningskostnader Kostnader för anpassning av resecentrum Järnväg Mark & exploatering för godshantering
6. Förbättra folkhälsan	Hållbarhet i folkhälsoarbetet	Gemensamma aktiviteter i ÖNB Lokala aktiviteter för att förbättra -Invånare 16-64år med fetma -Invånare 16-64år med riskabla alkoholvanor -Invånare 16-64år som röker dagligen	Regionens hälsoundersökningar BRÅ nationella trygghetsundersökning Elevhälsan
7. Attraktiv arbetsgivare	Rekrytera och behålla kompetenta medarbetare	Sjukfrånvaro (kort/lång) Personalomsättning Hållbart medarbetarengagemang (HME)	Medarbetarundersökning Relevanta rekryteringsnyckeltal Trygghet på arbetsplatsen (KIA)
8. Hållbar, långsiktig och klimatsmart verksamhet	Förbättrad kommunikation och information till medborgarna	Nöjdindex - Kommunens information Nöjdindex - Inflytande Informationsindex webbplats - KKIK Delaktighetsindex - KKIK Digitaliseringsmätt (Antal e-tjänster)	Medborgarundersökning KKIK Aktiviteter för ökad digitalisering samt medborgarinflytande (dialog)
9. God ekonomisk hushållning	Uppfylla fastställda mål för god ekonomisk hushållning kopplat till verksamhetsmål	Budget i balans eller positivt resultat för kommunstyrelsen	Standardkostnadsutveckling med jmf kommuner

Förändringar driftbudget – KS 2019-2021

Kommunledningsförvaltning				
Förändring drift tkr	2019	2020	2021	
Riktad satsning på ledare (samtliga nämnder)	2 000			
Persontågsmiljon driftstart		1 000		
Näringslivssatsning	1 760			
Total drift förändring	3 760	1 000	0	0
Ny budgetram Kommunledningsförvaltning	46 887	47 887	47 887	47 887
Teknisk förvaltning				
Förändring drift tkr	2019	2020	2021	
Ökade medel för drift & underhåll (fastighet, vinterväghållning)	1 500			
Total drift förändring	1 500	0	0	0
Ny budgetram Tekniska förvaltning	26 654	26 654	26 654	26 654
Räddningstjänst				
Förändring drift tkr	2019	2020	2021	
Total drift förändring	0	0	0	0
Ny budgetram Räddningstjänst	7 279	7 279	7 279	7 279
Summa kommunstyrelsen	80 820	81 820	81 820	81 820

6.4 Barn och ungdomsnämnden

Mål Barn & ungdomsnämnden 2019

KF prioritering	Barn och ungdomsnämndens mål 2019	Indikatorer	Informationsmätt = Kvalitetsredovisning
11. Säkerställa en kvalitativ lärande miljö för alla barn & ungdomar	Norrbottens bästa skola för högre måluppfyllelse Ledarskap och arbetsro i klassrummet	Meritvärden 6-9 Nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 Resultat av elevhälsosamtal Trivselenkät Genomströmning av elever i gymnasiet Föräldrautbildning	
10. Utveckla samarbetet i HaTo	Skapa nya samarbeten mellan Haparanda och Tornio inom nämndens ansvarsområden		
6. Förbättra folkhälsan	Öka insatserna för en jämställt och jämlik folkhälsa Förbättra samarbetet inom det förebyggande området.		Regionens hälsoundersökningar BRÅ nationella trygghetsundersökning Elevhälsan
7. Attraktiv arbetsgivare	Den bästa arbetsgivaren	Sjukfrånvaro (kort/lång) Personalomsättning Hållbart medarbetarengagemang (HME)	Medarbetarundersökning Relevanta rekryteringsnyckeltal Trygghet på arbetsplatsen (KIA)

	2019	2020	2021
Barn och ungdomsförvaltningen			
Förändring drift tkr			
Skyttecenter KF §32 2018			-625
Effektivisering demografi (skola/fritid/kultur)	-2 000		
Total drift förändring	-2 000	0	-625
Ny budgetram*	248 626	248 626	248 001

Fotnot* Haparanda Kommun har, efter upphandling, ingått ett hyresavtal gällande Barents Center innehållande en multiarena & gymnasieskola. För att avtalet skall förverkligas skall byggnaden vara färdigställd och slutbesiktad senast 1/1-2020. Hyresnivån är fastställd till 17,1 mkr per år och då planerna förverkligas (belastar budgeten till 2020) kommer en besparing åläggas nämnden om 7,0 mkr i minskade driftkostnader inom befintlig struktur.

6.5 Socialnämnden

Mål Socialnämnden 2019

KF inriktning	Socialnämndens mål 2019	Indikatorer	Informationsmått = Kvalitetsredovisning
6. Förbättra folkhälsan	Arbeta aktivt för jämlikhet i hälsa och levnadsvillkor.	En jämn fördelning av beviljade timmar inom serviceinsatser mellan män och kvinnor.	Regionens hälsoundersökningar BRÅ nationella trygghetsundersökning
7. Attraktiv arbetsgivare	Medarbetarna inom verksamheten ska ha rätt kompetens att utföra sitt uppdrag.	Andel tillsvidare anställda med adekvat kompetens	Medarbetarundersökning Relevanta rekryteringsnyckeltal Trygghet på arbetsplatsen (KIA)
8. Hållbar, långsiktig och klimatsmart verksamhet	<p>Brukaren ska vara delaktiga i utförandet av de insatser som ges.</p> <p>Utveckla samarbetet med andra kommuner och aktörer.</p>	<p>Andel aktuella genomförandeplaner där brukaren varit delaktig/godkänt.</p> <p>Antal genomförda uppdrag med andra kommuner/aktörer</p>	Socialstyrelsen enkät vad tycker de äldre om äldreomsorgen KKiK Öppna jämförelser
9. God ekonomisk hushållning	Budget i balans	+/- 0 vid bokslut	Standardkostnadsutveckling med jmf kommuner

Förändringar driftbudget SN

Socialnämnden	2019	2020	2021
Förändring drift tkr			
Ospecificerat sparkrav			
Total drift förändring	0	0	0
Ny budgetram	244 023	244 023	244 023

6.6 Samhällsbyggnadsnämnden

KF inriktning	Samhällsbyggnadsnämndens mål 2019	Indikatorer
6. Hållbar, långsiktig och klimatsmart verksamhet	<p>God samhällsservice</p> <p>Utökad information till medborgarna</p> <p>God miljö för barnen</p> <p>God Byggnadsvård och säkrare trafikmiljö</p>	

Förändringar driftbudget – SBN

Samhällsbyggnadsnämnden	2019	2020	2021
Förändring drift tkr			
Total drift förändring	0	0	0
Ny budgetram	3 993	3 993	3 993

7. BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR

Nedan redovisas de antaganden som gjorts gällande budgetförutsättningarna för den kommande treårsperioden.

Antaganden om skatter & Statsbidrag

SKL löpande prognoser ligger som grund för beräkning av skatter & statsbidrag och underlaget justeras löpande.

Antagande av befolkningsutveckling

Befolkningsantagningen för beräkning av skatter och statsbidrag ligger på -50 personer årligen för planen 2019-2021 enligt beslut i KF 2013-06-10. För 2019 är det inräknat en befolkningsminskning om -50 personer.

Kompensation för löneökningar

Verksamheterna skall kompenseras för löneökningar. Medel för detta budgeteras centralt som efter genomförda förhandlingar fördelas till verksamheterna. För löne- & pensionsökningar avsätts under den kommande treårsperioden 36,0mkr. Underlaget för kompensationen kommer att justeras löpande efter SKL-prognoser.

Fondering av pensionsmedel

Fondering av pensionsmedel skall ske i den omfattning som ekonomi och likviditet tillåter. Att amortera på anläggningslånen utöver det planerade kan vara ett alternativ till fondering.

Amortering på anläggningslån

10 miljoner årligen och vid eventuell försäljning av anläggningstillgångar/reavinster amorteras minst hälften av försäljningslikviden.

Investeringar

Bruttoinvesteringarna kommer sammantaget under tre år framåt (2019-2021) att uppgå till ca 107 mkr. Avskrivningsunderlaget justeras efter rådande investeringsplan. Kommunfullmäktige beslutar i samband med antagande av budget och strategiplan att ge kommunstyrelsens i uppdrag att lösa eventuella finansieringar med intern omfördelning, löpande under budgetåret, inom befintlig investeringsram.

Nyupplåning samt omsättning av lån under året

Vid fråga om nyupplåning under ett enskilt år skall detta beslutas av fullmäktige. I samband med antagande av Budget och strategiplan beslutar fullmäktige att kommunstyrelsen har under perioden 2019-2021 rätt att omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2019-2021.

Skattesats

Skattesatsen föreslås vara oförändrad för år 2019 d.v.s. 22,50 kr

Känslighetsanalys

Känslighetsanalysen visar hur kommunens kostnader påverkas av förändrade förutsättningar avseende kostnadsutveckling, skatteuttag samt befolkning. Detta redovisas i nedanstående tabell.

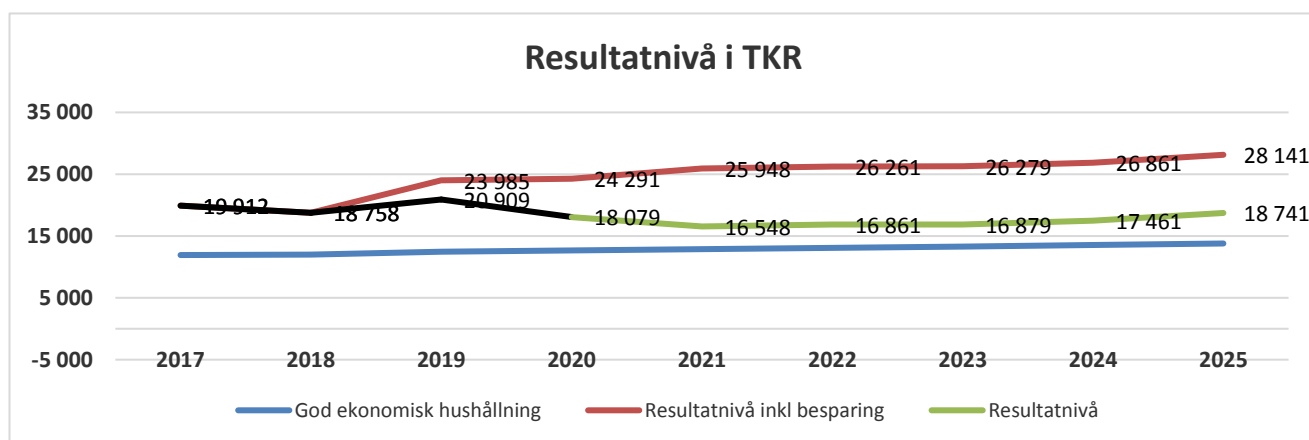
TABELL 4: Känslighetsanalys

Ränteförändring med 1%, 1-års sikt	0,6 mkr
Löneförändring med 1%	3,7 mkr
Bruttokostnadsförändring med 1%	7,6 mkr
Skatteintäkter 1 %	3,9 mkr
Generella statsbidrag med 1%	2,1 mkr

	2018	2019	2020	2021
Kommunfullmäktige	7 078	12 078	12 003	12 003
Fullmäktige	435	435	435	435
Revision	900	900	900	900
Valnämnd	100	100	25	25
Överförmyndarverksamhet	643	643	643	643
Resolutionsfond	5 000	10 000	10 000	10 000
Kommunstyrelse	75 560	80 820	81 820	81 820
Kommunledningsförvaltning	43 127	46 887	47 887	47 887
Fastighetsförvaltning	25 154	26 654	26 654	26 654
Räddningstjänsten	7 279	7 279	7 279	7 279
Pensionsåtaganden	16 756	16 756	16 756	16 756
Barn o ungdomsnämnd	250 626	248 626	248 626	248 001
Samhällsbyggnadsnämnd	3 993	3 993	3 993	3 993
Socialnämnden	244 023	244 023	244 023	244 023
Summa driftbudget	598 036	606 296	607 221	606 596
Ansvarsåtaganden, borgen	400	400	400	400
Intern kapitaltjänst	-43 561	-43 561	-43 561	-43 561
Summa	554 875	563 135	564 060	563 435
Kapitalkostnader	1 500	1 500	1 500	1 500
Löne & pensionsökning 2016				
Löne & pensionsökning 2017				
Löne & pensionsökning 2018	11 000	11 000	11 000	11 000
Löne & pensionsökning 2019		11 000	11 000	11 000
Löne & pensionsökning 2020			11 000	11 000
Löne & pensionsökning 2021				11 000
Till resultatbudget	567 375	586 635	598 560	608 935

TABELL 5: Driftsbudget

	BU 2018	2019	2020	2021
Verksamhetens nettokostnader, ink löneök	-567 375	-586 635	-598 560	-608 935
Avskrivningar	-28 631	-28 631	-28 631	-28 631
Verksamhetens nettokostnader	-596 006	-615 266	-627 191	-637 566
Skatteintäkter	395 589	411 326	412 847	421 672
Välfärdsmiljarder	6 381	4 560	2 730	0
Statsbidrag	204 672	211 048	219 952	222 201
Fastighetsavgift	17 622	17 241	17 241	17 241
Summa skatteintäkter och statsbidrag	624 264	644 175	652 770	661 114
Finansnetto*	-9 500	-8 000	-7 500	-7 000
Resultat före extraordinära poster	18 758	20 909	18 079	16 548
Årets resultat	18 758	20 909	18 079	16 548
Ospecificerade sparkrav 0,5% 2019 0,5% år 2020, 0,5% år 2021 Justering årets.res mot balanskrav	0	3 076	6 212	9 400
ÅRETS JUSTERADE RESULTAT	18 758	23 985	24 291	25 948
Årligt resultat på minst 2 % av skatter och statsbidrag	3,04%	3,75%	3,74%	3,92%

	2018	2019	2020	2021
Kassaflöde				
Årets resultat före besparing	18 758	20 909	18 079	16 548
Ospecificerade sparkrav	0	3 076	6 212	9 400
Årets Resultat inklusive besparing	18 758	23 985	24 291	25 948
Avskrivningar	28 631	28 631	28 631	28 631
Investeringar KF	-32 750	-40 150	-35 850	-31 550
Utökning Investering	0	0	0	0
Amortering	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Årets kassaflöde exkl förändring rörelsekap	4 639	2 466	7 072	13 029

Förändringar driftbudget (Sammanfattning)

	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>
KF	5 000	-75	0
KS	5 260	1 000	0
KLF	3 760	1 000	0
Tekniska	1 500	0	0
Räddningstjänst	0	0	0
SBN	0	0	0
SN	0	0	0
BUN	-2 000	0	-625
Driftförändring nämnder	8 260	925	-625
Ospecificerat sparkrav	-3 076	-6 212	-9 400
KS	-506	-1 021	-1 545
BUN	-1 295	-2 615	-3 958
SN	-1 255	-2 534	-3 835
SBN	-21	-42	-63
Summa förändring drift	5 184	-5 287	-10 025

INVESTERINGSBUDGET	2018	2019	2020	2021
Samhällsbyggnadskontoret	250	250	250	250
IT-kontoret	900	2 700	900	900
Räddningstjänst	400	600	3 900	600
Konst och utsmyckning	400	400	400	400
Landsbygdsutveckling	1 450	1 450	450	450
Omgivning & fritid (Lekpark, badplats, minnespark etc)	450	450	450	450
Haparanda Hamn*	1 000	1 000		
Teknik	25 200	29 500	26 000	25 000
Teknik Fastigheter		12 500	10 000	9 000
Projektering utbildningscampus (& annan skola)		2 500		
Reinvesteringar i skolan (Utbildningscampus)			(10000)	(10000)
Simhallsutredning		1 000		
Stallet		2 250	2 250	
Fastigheter övrigt		6 750	7 750	9 000
Teknik Vägar		9 000	8 000	8 000
Skyddsvall - Golfbana (Tornios delaktighet krävs)		1 000		
Vägar övrigt		8 000	8 000	8 000
Teknik VA		8 000	8 000	8 000
Reinvesteringar		8 000	8 000	8 000
Övriga investeringar	1 650	1 650	350	350
Samverkan Tornio	350	350	350	350
Resecentrum järnväg	1 300	1 300		
-				
Barn och Ungdomsnämnden	1 600	1 600	1 600	1 600
Kukkola kulturby	300	300	300	300
Investeringar BUN	900	900	900	900
Investeringar Skärgården	300	300	300	300
Investeringar Fritid	100	100	100	100
Socialnämnden	900	2 000	2 000	2 000
Investeringar SOC	900	2 000	2 000	2 000
INVESTERINGAR TOTALT	32 750	40 150	35 850	31 550

(45850) (41850)

FINANSIERINGSBUDGET	2018	2019	2020	2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	18 758	23 985	24 291	25 948
Justering av ej likviditetspåverkande poster				
Justering för av- och nedskrivningar	28 631	28 631	28 631	28 631
Justering för återföring av nedskrivning				
Justering gjorda avsättningar				
Justering ökn/minskning kortfristiga skulder				
Justering ökn/minskn kortfristiga fordringar				
Justering ökn/minskn förråd, lager				
Övrigt				
Kassaflöde från den löpande verksamheten	47 389	52 616	52 922	54 579
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-32 750	-40 150	-35 850	-31 550
Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Investering i finansiella anläggningstillgångar				
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar				
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-32 750	-40 150	-35 850	-31 550
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Minskning av långfristiga fordringar				
Amortering av skuld	-10 000	-10 000	-10 000	-9 999
Förändring leasingskulld				
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-10 000	-10 000	-10 000	-9 999
Likvida medel vid årets början	56 382	61 021	63 487	70 560
Likvida medel vid periodens slut	61 021	63 487	70 560	83 590
Periodens kassaflöde	4 639	2 466	7 072	13 030